

III. (XI.)

IZVESTJE

c. kr. državne višje
realke v Idriji
za šolsko leto 1911-12.

Izdalo ravnateljstvo.

V Idriji 1912.

— Založila c. kr. realka. —
Natisnila tiskarna Hinko Sax v Idriji.

2-1-19

Cemig.

III. (XI.) IZVESTJE

c. kr. državne višje realke
v Idriji

za šolsko leto 1911-12.

Izdalo ravnateljstvo.

V Idriji 1912.

Založila c. kr. realka. — Natisnila tiskarna Hinko Sax v Idriji.

N 908/1960

Vsebina.

	Stran:
Vodnikove pesmi. Priobčuje dr. Nik. Omersa.	5
Fizikalne drobtine. Spisal prof. Julij Nardin.	32
Šolska poročila. Sestavil ravnatelj.	
A. I. Učiteljski zbor	34
II. Učila	37
III. Statistika učencev	43
IV. Podpore učencem	44
V. Šolsko zdravstvo	46
VI. Kronika	49
VII. Važnejši odloki šolskih oblasti	50
B. Pouk.	
I. Obvezni predmeti	51
II. Neobvezni predmeti	60
C. Vaje v streljanju.	61
Č. Šola in dom	63
D. Imenik učencev	65
E. Naznanilo o začetku šolskega leta 1912-13	68

Vodnikove pesmi.

Vodniku Nik. Omersa.

Vodniku ni bilo pesniško ustvarjanje le brezposelna zabava, bilo je izraz notranje pesniške sile, del njegovega bistva. Njegove pesmi so važen dokument iz preteklosti našega pesništva, zlasti v metričnem oziru. V njih se zrcali skoro polstoletno borenje za temelje in elemente metrike, ki bi odgovarjali bistvu slovenskega jezika. Pesniške oblike se ne ustvarjajo v trenutku, temveč nastajajo in rasto polagoma ter se neprestano preobražajo. Raziskovalcu Vodnikove pesniške tehnike je najvažnejši vir pesnikov rokopis. Tu najde čisto isto pesem po trikrat in štirikrat v predružačeni obliki prepisano, s popravki predelano in z opomnjami razjasnjeno. Ker še nimamo izdaje Vodnikovih pesmi, ki bi zadostila znanstvenim potrebam, hočem v sledečem priobčiti vse Vodnikove pesmi, upošteva vse njih natiske in zapiske, popravke in opombe, ki so često ključnim važnim vsebinskim in metričnim vprašanjem.

Za podstavo, s katero primerjam posamezne natiske in zapiske v kolikor mogoče kronološkim redu, sem izbral Wiesthalerjevo izdajo Vodnikovih pesmi¹⁾, ker je lahko dostopna in med vsemi izdajami najboljša, žal, da je urejevalec izpustil nekaj pesmi, ker niso primerne mladini, kateri je v prvi vrsti knjižica namenjena. Za podstavo onih pesmi, katerih ni v Wiesthalerjevi izdaji, mi služi zadnji zapis v rokopisu.²⁾ Pri primerjanju tekstov rabim znamenja, katerih se poslužuje univ. prof. dr. K. Štrekelj pri urejanju narodnih pesmi.³⁾ Če se loči verz primerjanega teksta od verza podstave le v kaki obliki, je natisnjena poleg številke verzove samo ta oblika; če se loči verz primerjanega teksta od verza podstave v eni ali več besedah, so poleg verzove številke postavljene besede podstave,

¹⁾ Pesni Valentina Vodnika. Uredil Fr. Wiesthaler. V Ljubljani 1891. Knjižnica Družbe sv. Cirila in Metoda, VI. zvezek.

²⁾ Prim. basen Petelinčka.

³⁾ Dr. K. Štrekelj, Slov. narodne pesmi. Zvez. I., str. XVII.

za kljuko (|) pa stoje besede primerjanega teksta; samo verzova številka s kljuko pomenja, da je verz primerjanega teksta drugačen od verza podstave, in sicer tak, kakor je tiskan za kljuko. Popravki so označeni s črko (P) in so navedeni tako, kakor jih je pesnik zapisal. N. pr. Prvi verz ode Veršac se glasi v Wiesthalerjevi izdaji: „Na Veršac stopivši sedi“, ta verz je v Pesmih za pokušnjo drugačen, in sicer se glasi: „Na Veršacu doli sédi“, pesniku ni bil verz v Pesmih za pokušnjo po godu in nadomestil je besedo „doli“ z besedicama „id in“, ta izpremema mu tudi ni dopadla in nadomestil je besedi „id in“ z besedama „stoj, in“; tako popravljen verz je sprejel v rokopis (R 25 a), pa tudi v tej obliki mu ni verz ugajal, zato ga je popravil: „Na Veršac stopivši sédi“, toda še ni bil pesnik zadovoljen, še enkrat ga je popravil in mu dal končno sledečo obliko: „Na Veršac mi stop' in sédi“.¹) — Znamenje (.) pomeni, da na označenem mestu ni ločila. Pesmi, ki se mnogo razlikujejo od podstave, sem ponatisnil cele.

Ker Vodnik, posebno v poznejših zapisih, dosledno zanemarja apostrof, navajam ob koncu vsake pesmi one besede, katerim je dodal Wiesthaler apostrofe, da jih ni treba pri primerjanju vsakega teksta zopet in zopet ponavljati; označene so s črko (W).

Poleg že omenjenih znamenj se poslužujem še nekaterih kratic: **Pis.** = Pisanice od lepih umetnosti 1779—1780; **V. Pr.** = Velika Pratika 1795—1797; **Nov.** = Ljubljanske Novice 1797—1800; **Pzp.** = Pesmi za pokušnjo 1806; **Pzb.** = Pesmi za brambovce 1809; **R** = Vodnikov rokopis.

Kake napake, ki bi se morebiti vrinile, se popravijo ob koncu.

Ta spis naj se smatra kot gradivo za študijo o postanku in razvoju Vodnikove pesniške tehnike.

Rokopis.

Rokopis hrani Slovenska Matica v Ljubljani. Vezan je v trde papirnat platnice v velikosti 26,5 cm × 20,5 cm ter obsega 157 listov, ki so različne velikosti, kakovosti in znamke. Med 15. in 16. listom je vvezan tiskan izvod Pesmi za pokušnjo 1806, med 40. in 41. listom pa tiskan izvod Pesmi za brambovce 1809. Med 13. in 14. listom se je izgubilo nekaj listov.

Vsebina rokopisa:

L. 2 a: Naslov za M. Kastelčevo izdajo Vodnikovih Pesmi l. 1839.
L. 3 a: Moj spominek (zap. 1. V. R.*).¹⁾ L. 4 a: Moj spominek (zap. 2. V. R.); L. 4 b: Vinske Mušice (zap. 1. V. R.). L. 5 a: Moj spominek (zap. 3. V. R.). L. 6 a, b: „Vodnikovo življenje, kakor ga je sam na dveh straneh v veliki pratiki za leto 1795, katera se v c. kr. licealnim bukviši (poprav. bukvarnici) znajde, popisal“. L. 8 a, b; 9 a, b; 10 a, b; 11 a, b; 12 a: „Vodnik's Lebensbeschreibung gerade so, wie sie Mathias Čop, Lizealbibliothekar in Laibach, geb. in Žerovnic am 26. Jänner 1797, gest. am 6. Juli 1835, aufgezeichnet hinterlassen hat.“²⁾ L. 14 a, b; 15 a: M. Kastelčevi zapiski k Vodnikovim spisom.³⁾ L. 16 a: Dramilo (zap. 1. V. R.). L. 17 a: Dramilo (zap. 3. V. R.). L. 18 a: Dramilo (zap. 3. V. R.). L. 19 a: Napitek (zap. 1. V. R.). L. 20 a: Napitek (zap. 2. V. R.). L. 21 a: Zadovoljni Kranjec (V. R.). L. 22 a: Novo leto (V. R.). L. 23 a: Nova Pratika (V. R.). L. 44 a: Stara Pratika (V. R.). L. 25 a: Vršac (V. R.). L. 26 a: Predgovor Ljublj. Novic v novo leto 1797 (V. R.). L. 27 a: Novo leto 1799 a, 1800, 1798, 1799 b, 1801, 1802 (V. R.). L. 28 a: Kos in brezen (V. R.). L. 29 a: Sraka in mlade (V. R.). L. 30 a: Češki in kranjski konj (V. R.). L. 31 a: Petelinčka (V. R.). L. 32 a: Plesar (V. R.). L. 33 a: Stari pevec (V. R.). L. 34 a: Napis na Ljublj. Novice 1798 (Met.).** L. 35 a: Voščenje novega leta (Met.).⁴⁾ Geslo: Naj pesem umetna (Kastelčeva roka). L. 36 a, b: Radovoljni brambovci (V. R.). L. 37 a: Brambovska molitev (V. R.). L. 38 a: Brambovska prisega (V. R.). L. 39 a: Brambovska dobra volja (V. R.). L. 40 a, b: Estrajh za vse (V. R.). L. 41 a, b; 42 a, b: Ilirija oživljena (Met.). L. 43 a: Illyria Rediviva (V. R.). L. 44 a, b; 45 a: Ilirija zveličana (zap. 1. V. R.?). L. 46 a, b; 47 a: Ilirija zveličana (zap. 2. V. R.?). L. 48 a, b; 49 a: Ilirija zveličana (zap. 3. V. R.?). L. 50 a, b; 51 a, b: Ilirija zveličana (zap. 4. V. R.). L. 52 a: Vinske mušice (zap. 2. V. R.). L. 53 a, b: Vinske mušice (zap. 3. V. R.). L. 54 a: Vinske mušice (zap. 4. V. R.). L. 55 a: Cvetje (zap. 1. V. R.). L. 56 a: Cvetje (zap. 2. V. R.). L. 57 a: Cvetje

*) Vodnikova roka

¹⁾ Opazka na čelu lista: „Namesti predgovora.“ je Kastelčeva.

²⁾ Prim. opazko na l. 6 b spodaj.

³⁾ Zapiski so pisani v nemškem jeziku.

**) Zapisano z metelčico.

⁴⁾ Wiesthaller, Pesni, sti. 35: Zopet novo leto.

(zap. 3. V. R.). L. 58 a: Jeklenice (zap. 1. V. R.). L. 59 a: Jeklenice (zap. 2. V. R.). L. 60 a, b: Mile (zap. 1. V. R.). L. 62 a, b; 63 a: Mile (zap. 2. V. R.); 63 b: Koncept za oznanilo glede plačevanja stroškov za likvidacijo dolgov, plačanih od Francozov avstrijskim podanikom. L. 64 a, b: Mile (zap. 3. V. R.). L. 65 a: Moj spominek (zap. 4. V. R.). L. 66 a, b; 67 a, b: Mile (zap. 4. V. R.). L. 68 a: Milica (zap. 1. V. R.). L. 70 a: Milica (zap. 2. V. R.). L. 71 a: Milica (zap. 3. V. R.). L. 72 a, b: Milica (zap. 4. V. R.). L. 74 a: Bohinjska Bistrica (zap. 1. V. R.). L. 75 a, b: Bohinjska Bistrica (zap. 2. V. R.). L. 76 a: Mirov god (zap. 1. V. R.). L. 77 a: Mirov god (zap. 2. V. R.). L. 78 a: Brešno (zap. 1. V. R.). L. 79 a: Brešno (zap. 2. V. R.). L. 80 a: Brešno (zap. 3. V. R.). L. 81 a: Brešno (zap. 4. V. R.). L. 82 a: Pomlad (V. R.). L. 84 a: Premaga (zap. 1. V. R.). L. 85 a: Premaga (zap. 2. V. R.). L. 86 a: Šole spet avstrijske. Združenci. Leto 1814. Kratka pa kreпка. (V. R.). L. 88 a: Bohinjska Bistrica (zap. 3. V. R.). L. 89 a: Bohinjska Bistrica (zap. 4. V. R.). L. 90 a: Mladenič samec (zap. 1. V. R.). L. 91 a: Mladenič samec (zap. 2. V. R.). L. 92 a: Mladenič samec (zap. 3. V. R.). L. 94 a: 16 štirivrstičnih poskočnic (V. R.). L. 96 a: Otožnemu vina (V. R.). L. 98 a: Napitek (V. R.)¹⁾. L. 100 a: Uk²⁾ avstrijskih vojakov 1813 (V. R.). L. 101 a: Dies irae (V. R.). L. 103 a, b; 104 a: Iskrice (V. R.). L. 105 a: Naslov Anakreatovih pesmi (Met.). L. 106 a: Gosli (Met.). L. 107 a: Ženska moč (Kastelčeva roka). L. 108 a, b: Ljubezen pobič (Met.). L. 109 a: Slabec (Met.). L. 110 a, b: Golobica (Met.). L. 111 a: Neznana vojska (Met.). L. 112 a, b: Srebrn kozarec (Met.). L. 113 a: Vsi pijejo radi (Met.). L. 114 a: Ljubezen suženj (Met.). L. 115 a, b: Lastovica (Met.). L. 116 a: Ljubezen pičen (Met.). L. 117 a, b: Skržak (Met.). L. 118 a, b: Ljubeznove puščice (Met.). L. 119 a: Pomlad (Met.). L. 120 a, b; 121 a, b: Uganke (V. R.). L. 122 a: Sklep komedije „Petelinček“ (zap. 1. V. R.). L. 124 a: Sklep komedije „Petelinček“ (zap. 2. V. R.). L. 125 a, b; 126 a, b: Pegam in Lambergar (zap. 1. V. R.). L. 127 a, b; 128 a: Pegam in Lambergar (zap. 2. V. R.). L. 129 a, b; 130 a, b: Pegam in Lambergar (zap. 3. V. R.). L. 131 a, b; 132 a, b: Ravbar (zap. 1. V. R.). L. 133 a, b; 134 a: Ravbar (zap. 2. V. R.). L. 135 a, b: Kralj Matjaž (zap. 1. V. R.). L. 136 a, b; 137 a, b: Kralj Matjaž (zap. 2. V. R.). L. 138 a, b; 139 a: Kralj Matjaž (zap. 3. V. R.). L. 140 a:

¹⁾ Wiesthaler, Pesni, str. 60.

²⁾ Uk = vrišk.

Tekica (zap. 1. V. R.); Ptíček vjet (zap. 1. V. R.); Nagajivka (zap. 1. V. R.); Ptičar (zap. 1. V. R.); Ajdovnik (zap. 1. V. R.); Siroščina (zap. 1. V. R.); Prazna slama (zap. 1. V. R.). L. 141 a: Tekica (zap. 2. V. R.); Ptíček vjet (zap. 2. V. R.); Nagajivka (zap. 2. V. R.); Ptičar (zap. 2. V. R.); Ajdovnik (zap. 2. V. R.); Siroščina (zap. 2. V. R.); Prazna slama (zap. 2. V. R.). L. 142 a, b: Tekica (zap. 3. V. R.); Lepa prijazen (V. R.); Ptíček vjet (zap. 3. V. R.); Nagajivka (zap. 3. V. R.); Svatje (V. R.); Pametva (V. R.); Jok (V. R.); Ribič (V. R.); Žlindra (V. R.); Ptičar (zap. 3. V. R.); Miška (V. R.); Premota (V. R.); Ajdovnik in Siroščina, v eno pesem združena (zap. 3. V. R.); Temtemta (V. R.); Godec (V. R.); Prepozen kes (V. R.); Nič (zap. 1. V. R.). L. 143 a, b: Tekica (zap. 4. V. R.); Nič (zap. 2. V. R.); Ptíček vjet (zap. 4. V. R.); Nagajivka (zap. 4. V. R.); Ptičar (zap. 4. V. R.); Ajdovnik in Siroščina, združena (zap. 3. V. R.); Slavec (zap. 1. V. R.). L. 144 a: Voznik (zap. 1. V. R.). L. 145 a: Voznik (zap. 2. V. R.). L. 146 a, b: Nesrečni lovec (Kastelčeva roka). L. 147 a: Slavec (zap. 2. V. R.). L. 148—154 a: Poskočnice 1—67 (Kastelčeva roka).

A. Mladostne pesmi.

Mila pesem.

Pis. 1779, str. 14: Mila pesm pejta p. Marku a. d. za odhodno, kader je v' lejtu 1775 iz Lublane na Dunej šl. Od W. V*.

Strašn, in' temne je dan, k'tir' nam naše veselle odterga,
Katir' nam trošte skazy, katir' nam reke sušy.
Šlišete! Tihu! — jest šlišem en glas, k'tir' od Duneja pride,
Kraynske Modrice kaj bo? — Marka vaš krayan'k gre preč.
Marka vaš krayan'k gre preč! Oh! o! kraynske Modrice jokajte;
Njega pokorš'na velly. Gdu je ta, k'tir' 'ga deržy?
On se napravla, on jemle slavú, ter berš rajžati more.
Kuj en navosliv vos njega odpellal nam bo.
Take besede sem jest tihu kraynskem Modricam povędal;
Vergle so citre kje preč, ter zdihuvale toku:
Dunej grumeče! Zakaj ti nam našega Krayn'ka jemleš?
Ta dan tedej nej bo mejd praznečne dneve dijan.
Nekar nobena živina nahodi k' studencu, nobedn
Koker pastir ta dan (dans) s' pašo živino napas'.
Kojn! tudi dans ti nahodi na dopadejočo planino,
Inu nobeden zvečer čede nagoni na dom.
Bodemo v' černem krylu zavite wejžalle po temneh
Gojzdeh, na citrah pak b'do strune nam popokale preč.
Kraynske Modrice toku zdihuvale so; ti pak naš Krayan'k
Srečn pojđ', srečn tam živ', srečn tud' pridi nazaj.
Peršl bo tudi en dan, k'tir' bode te' zupet perpellal;
Pojdi le srečn! ti boš naše bel želle zažgal:
Bodemo tebe veliku is vekšem vesellam prejelli,
Boš tud' ti Krayan'k spet naš, bomo štemalli te bel,
Boš živel tud' per perhodnemu svejtu koker en Kray'nek,
Buh daj! de Tebe le skor' videjo moje ocy.

Prošnja.

Pis. 1781, str. 1: Prošna na Kraynsko Modrino.

Druzi se k' men' Kraynske Modrina d'žele,
Jen' zapejt prov cverstu men' daj povêle;
Stur' sê vředna v' meni zažgati žêle
Pęsëm pejt Kraynsko.

Al sê men' zdy? — Al je mordej resnica?
Žę lety ta modra prut' men' Divica,
Men' podâ nje bęla ked sneg ročica
Pišvo postransko.

Za dar Tvoj vsa hvala bod' Teb' Bogina,
Daj šę spevoręškega pyt' men' vina,
Ter bom žverglal, dokler ta pišv is drina
Se nareskôle.

V*

Kranjske Modrine žalovanje.

Pis. 1781, str. 13: Kraynske Modrine žalovanje nad smertjo Marie Terezije premodre cesarice itdr.

Kajzenê černe oblak od polnočy vľęče?
Kajzena siva temnota?
Kaj kojn teh modreh Divic sëm klavornu tēče:
Drevje se strašnu vse motâ?
Žę kojn sëm k' men' cepetâ,
Meni naspruti pahtâ;
Otše, de b' 'ga zajezdel, kamer popek'tâ.

Pegazus kam me zdej s' černem sedlam prenašâš?
Dans kam tok' zmejsanu dirjaš?
Zdy se men', de ti čes brode Dunejske pahaš,
Inu na Dunej namırjaš.
Je tu TEREZIJE dom?
Je tu TEREZIJE thron?
Kam s' mē perņsl? je tu, je tu! Nje vojl'ke thron?

Groznu nebu! kam se vojl'ko REZ'NO dijalu?
Kaj se tok Njo polomilu? — —
Oh! kaj je vse toku preč ročno pobralu,
Kar je Njo vseler branilu?
Tok zdej sam tukej stojim:
Al Njo to noč zapustim?
Jest odtod nawejžim. REZE nazap'stim.

Oh! kaj je vojl'ka TEREZ'NA se posušila?
Oh! kaj je Ona vsahnila?
Kaj Njo ni sama Modrina v' zemlo vsadila?
Kaj Njo ni v' ednu škrofila?
Vojl'ka TEREZ'NA ležy,
Že se vse pirje sušy,
S' korénam zderta je, mertva dol' visy. —

Pegazus! dirjaj kje ročnu pruti Parnassu,
Ter boš marlivkam naročil,
De je verh vojl'ke TEREZ'NE v' majhnemu čassu
Doli na tla se restočil,
De je cir Njegové preč:
De zdej On nacvede več:
De 'Ga odsekal je načloveške méč.

Kumej Marlivkam je tu us jihten povēdal,
Že vsa sem množeca teče;
Kumej je modrè Chor to nasrečo zašlišal,
Strune na jamerne zrēče:
Sonce nej merkne; kjer je
Vojl'ka Terezena kjē,
Žužkasta temma dol' stop': noč nej začnē.

Dost' za svitlobo, če bomo bakle peržgale,
Wēle dan ni za klag'vanje,
Blēda svitloba je dost, de bomo zdih'vale:
De se le videjo lajne.
Ena za drugo sestrē
Grenke točimo solzē;
Vsaka zdej svoj' gorjē sama nej povē.

Zdej sem objokana stoje zvezdogledarna,
Ter je tok njen' lok permazal:
Dokler je verh tvoj stal, se Ti za me bla marna,
V' noči je zvezdam pot kazal,
Zdej pak bresglavne lejte,
Križem vse kamer othe.
Pijanu nebęsa se semterkje verte.

Tud' ta Bojęmska, tud' Nemška skazat' se otše,
Vsaka scer strune navya:
Kumej navyta usaka zupet odskoče:
Ena to drugo powya.
Struna narodnu grenčy:
Pišva naušęčnu wrenčy;
Škripa vse, terga se, gerdú vse gerčy.

Vonder, kar more, vsa skup zakróže menožca,
Poje po golem gerlu:
V' nębu vsadena bod' o Parnassova Rož'ca;
Kar Te je tukej izderlu
Nej Te tam gorivsady
Jen' kjer Te več per nas ni,
Sęnca saj Tvoja nam verte nej hlady.

Zadneč ob en' sap' sem tęce kraynska Divica,
Ter tud' to svojo zakrúle,
Slabu še poje na mojih goslah ovčica,
Al zdej col ona lę tule,
Kjer se Modrica odšla,
K'tira se upanje bla
Mojih tud' gosl, se mogla past' na tla.

Knizi, in' prosti Gospudji so si lomili
Veјce is Tvojeh versčkov;
Modri visokeh naukov so si nar'dili
Krone is Tvojeh germčkov:
Zdej sę njim krancel sušy.
Še tu njih gorideržy,
De v' koreninah tvojeh JOŽEF bersty.

V.*

Klek.

Pis. 1781, str. 51: Klek.

Kader noč se s' černem krylam
Na us volne svejt sprosty:
Mejsc sê s' blêdem oblačilam
Čez plav firmament spusty;
Takrat vëšam dan je frêk:
De imajo jît na klêk.

Ob ti uri berš Maruša,
Kader vse po hiš zaspy,
Se na klek napravlat' skuša,
S' maslam vražjem polešpy;
Mêtlô jêzde: v' luft zlejty:
Vrag njo nêse, v' klek hity.

Anka vide tu skus šprajno:
Kok' Maruša von sferfrâ,
Is serblivjam lejtet' za njo,
Vse ked una tok rovna,
Is mazilam se pacâ;
Tud' njo zlud' na klek cefrâ.

Kumej ona kjekej pride,
Žê nje urnu skuptekô.
Kumej njo ta množ'ca vide,
Žê njo kliče za sestrô:
Sestra luba! lešëm k' nam,
Serčna bod'! nabod' te sram.

Tamkej ona perveč raja:
Potler k' mizi vsêdê sê,
Zdajc pahalček sem podaja
Dopadejoče špendije.
Mužle, štrukle, flancate
Race, zajca, inu vse.

Tamkej plêše, tamkej drajna,
Celo noč se tam verty:
Drago pije bres nehanja,

Al kar se nje bulše zdy.
Noč je lohka, des' naspy
De le ima, kar žely.

Klek žê jide pruti koncu,
Anka sama za se škerby:
D'sečeh špiš v' en'mu loncu
In' v' prepêrtu naložy.
Berš se vkrade, dam' hity,
Ter potuhnenu zaspy.

Kader zjutrej zôr oppôče
Prut' domačem se štemâ;
Berš is postle goriskôče
De b' šli gledat', njuh rovnâ.
Kumej vstane, se wahâ,
Skryt'ga nekaj de imâ.

Al zdej ročnu skoče, inu
Glêdat berš v' preperit hity,
De b' pokus'la špiže, vinu;
Al kaj najde? kaj se t' zdy? —
Neč nanajde: vse neč ni;
Tok ta slêpe klek miny.

Kader se is Sënja mejsta
Grêde pruti Karlovcu,
Karolinska kaže cêsta
Vsak'mu hrib Klek v' tu oku.
On je ojstr in' visok'
V' meglo skryva se globok'.

De na njega verh te vëše
Skupej hod'jo, govore;
Tamkej de ta množ'ca plêše,
De se vsake dan vertê.
Al je rêš, al' ne, navëm:
Samu mojo misl povëm.

Al je Klek neč, jen' slepota;
 Al če je kaj: tok slepy;
 Kjer njegova vsa lepota
 Se tok' hitru sprelety.
 Bulš' je vso noč dobro spat',
 Ked is Anko zjutrej vstat'.

B. Pesmi za pokušnjo.

Naslov.

Pzp. (*Izvod, ki je vezan med rokopisom*): **Ovitek.** Pésme za pokušino. **P** pokušnjo. *Na čelu ovitka stoji pesnikova opazka:* Correctum ad amussim. Prava (**P** Dognana) poprava 4. dan Brézna 1816. — **Naslovni list.** Pésme za pokušino. V' Lublani, Natisnene per Joanezu Recerju. 1806. **P** Pésne za pokušnjo. Pél (**P** Zložil) Valentin Vodnik od 1780 do 1806. V' Lublani, Natisnil Janez Recer. **P** Natisnil . . . (*prazen prostor za ime tiskarja*) 18 . . . (*prazen prostor za drugo polovico letnice*).

R 17 a: Pésne za pokušnjo. Pél Valentin Vodnik, od 1780 do 1806. **P** Pél] Zložil **P** Vodnikove Pésni za pokušnjo, zložene od 1780 do 1806.

R 18 a: Vodnikove Pesni za pokušnjo. Zložene od 1780 do 1806.

R 16 a: Vodnikove pesni za pokušnjo. Zložene od 1780 do 1806.

Dramilo.

V. Pr. 1795, str. 30: *brez naslova.*

Krajnc, tvoja dežela je zdrava,	Imaš za vuk zbrissano glavo,
Za pridne nję ľęga ta prava,	Prov čedno, in' terdno postavo;
Pojle, kupčija, rude, gorę,	Sreča te iše, vum ti je dan,
Nogradi, gojzdi tebe redę.	Najdel jo boš, če nisi zaspan.

Vse tebi natura ponudi,
 Le vzęti od nję nezamudi.
 Leniga čaka stergan rokal.
 Palca beraška, prazen bokal.

Pzp., str. 3: Pésma Na moje Rojake. **P** Dramílo mojih rojakov.

1 Sloven'c! tvoja zemlja] Krajnc! toja zémľa. **P** toja zémľa] tvoja
dežela 2] Za pridne njé léga najprava, **P** Za pridne] In
pridnim 5 kupčía 8 čédne nu 10 **P** Vum 12 **P** Ni si 13 Glej_L
... ponudi **P** Glej stvarnica] Lej nátvora 14] Li jemati od njé
ne zamudi, **P**] Iz rók ji prejemati ne mudi 15 Leniga 16 rokál
17 ,_L 18] Prazni bokál. **P** Prazen.

R 17 a: Dramílo mojih rojakov.

1] Krajnc! tvoja dežela je zdrava, **P** Krajnc! tvoja dežela] Slo-
venc tvoja zemla 2.]; **P** naj prava 3] Pólje, vinógrad, 4] Gora,
morjé 5] Ruda, kupčija, 7] Si v' navuk prebrisane glave **P** Si
v' navuk] Za vuk si 8 čédne 9 Jiše 10 Vum ...; 11 **P**] Naj-
deš jo, ak li 12 Ne si 13 Glej, stvarnica ...,] Lej nátvora ...
P nátvora] stvarnica 14!];.

R 18 a: Dramílo.

1 Slovenc, ... zdrava **P** Slovenc] Krajnec 2] Izdramnim nje
lega nar prava. **P**.], 4 Gora 5 Ruda 8 in ...;] jen ...
9 Jiše ... sreča 10 Vum 11 boš **P**] Najdeš jo, ak li 12] Ne
si zaspan. 13 Lej Stvarnica ... ponudi **P** Stvarnica] Nátvora
14!]; 15 Leniga 16 rokál 18 bokál.

R 16 a: Dramílo.

1 Slovenc, ... zdrava 2] Nespancam nje lega nar prava. 4 Gora
5 Ruda 8] Košate jen čedne postave. 9 Jiše ... sreča 10 Vum ...
11 boš 12] Ne si zaspan. — *Tretja kílita je izpuščena.*

W.: 1 Sloven'c 11 ak' 14 prejemati' 17 Pal'ca.

Napitek.

Pzp., str. 5: Na sebe. **P** Napítik.

1 Grem ... 2 pesmi hladni ..., **P** pesni hladn 3 Mojstra
P Mojstru 4!].

R 20 a: Napítik.

2 hladen **P** hladjn **P** hladin 3 Mojstra ... zdravico **P** Mojstru
4 **P** teče] vtekne.

*Spodaj se nahaja opazka: Savica je mala Sava, in paki njen
zvirek v' Bohinu nad jézeram. — To opazko je pozneje pesnik
prečrtal.*

R 19 a: Napijtitik.

1 Grem . . . Savico, 2 pesni 3 Mojstra . . . zdravico 4 vtekne
. . . požir.

Zadovoljni Kranjec.

Pis. 1781, str. 27: Zadovolne Kraync.

Men' sonce is straže Hrovatske gor' pride,
In' na Korathanu za hribe zajide,
Is Burjo me štajerc po zimi hlady,
Is Jugam mi Lah po lejt' čêlu puty.

V' vsakem lejtju jest žajnem pšenico,
In' ajdo; lan sejem za lepo tančico,
Kaj maram, men' rase na pojlu zadost,
Ni sile trebuha za kruham men nost.

Jest sukno imam is fin fina Pad'vana;
Maružka pak raš nos' is prav'ga mezlana,
Moj pruštof ked pirh lep erdeče škerlât;
Al moderc je nje us sreberne, in' zlat.

Okrogle rad plêšem, s' nogame perdâjam
Glas godcam, ter se na dva cepa sem majam,
Al Špêla za mano prav ročnu drobny,
Stopine pobira, se v' rinke verty.

Špehove jest žgance zravn kislega zêla
Štêmam, kader pridem od teškega dêla.
Klobasa je dobra, tud' dobrê je sok;
In', kar se še cmare na ražnu okrog.

Useler imam za vse židano volo:
Al' deni me v' žovd: al' pak pošli me v' šolo;
Is eno besêdo, jest sem korenâk;
Zdej dêlam, zdej waham, zdej pyem tobak.

V. Pr. 1797: Zadovolni Krajnc.

1 straže Hravaške 2 Gor' ... mi | Men ... gor 3 Pa v' nó-
grade | V' vinógrade 4 | Na večer zajide, 5 | Z' Beněškiga murja
6 čelo poti. 7 Stájěrjov burja 8 | Per děl' me hladi. 9 | Orjejo
Kojníci 10 hajdo, | ajdo n' 11 Nevtrúdni 12 Pa bel'jo ... ;
| Perpravjo ..., 13, se |? jest 14 Perslúžim 15 trebuha 16 Po
svétu mi | Okóli men' 18 | Z' domač'ga Padvána, 19 | Ženica pak
krilo 20 prav'ga 21 světi 22 Kò ..., 23 Nje šápel 24 Nje
móderc 25 plěšem okrógle 26 | Glass z' pěto perdájam, 27 Pre-
medem ... vogle 28 | V' dva čěpa se majam 29 | Za mano
pak Jěra 30 | Prav ročnò drobnì, 31 | Stopin'ce poběra, 32 | Se
v' rinke verti. 34 | Zravn Kislíga zěla, 35 míne, 36 ' Kò ...
děl'a, 37 | Karkól je, nì mári, 38 Klobássa ... sok 39 | Al, če
se kaj cmari 40 okrog 41 vsáko pověle 42 'Mam ... vólo:
43 | Al bránit dežěle 44 v' ..., 45 | Povsód se prav maham,
46 Kò ... korenák 47 | Zdej děl'am, zdej báham, 48 | Zdej
piem tobák.

Pzp., str. 6: Zadovolni Krajnc. P Zadovoljn

1 Hraváške 2 Gor sónce P Gor' 3 | V' nógrade Láske P V' |
Pa v' 4 | Po póldne zaide; 5 Z' P Z' Beněškiga | Iz Bněškiga
6 poti 7 štájerca 8 | Per děl' me hladi. P Per děl' | Po lejt
9 brazdio 11 | Netrudni dekličì, 12 belio 15 trebuha 16 Po
svétu | Okoli P Po svetu 22 škarlát 23 Nje ... jeglíce 24 Nje
P nodric 25 plěšem 26 Z' pěto P Z' petáma 27 vogle 28 v'
30 drobnì 32 v' 33 tropine 36 dela; P od | iz 37 P Al
| Si 40 okrog 41 povele, | povele, P | Do vsacga povelja
42 volo 43 P | Je branit dežela 44 v' 46 korenák P čerst
P čerst 48 piem.

R 21 a: Zadovoljin Krajnc.

1 stražo 2 Gor P | Mi sonce izjide, 3 P v' nógrade | vinógrade
4 goro zajide: P Za goro | Pod večer P Za goro 5 | Iz Bněš-
kiga mórja 6 čelo poti 7 Štájerca 8 Me v znoju | Ob košnji
P Ob lejt me P | Me v znoju hladi. 12 běljo tančico: 14 za-
dòst 20 mezlana: 22 P mi škarlát 24 nodric 25, | 26 Z' ...
dajam 27 Premětem ..., 28 v' ... majam: 32 v' 36 od | iz
37 Al' bodi | Si bódì 39 vobrača 41 | Do vsacga pověla 43 | Je
branit dežela, 44 hoditi v' 45 Povsoti se | Povsot se prav
46 čerst P čerst 47 delam 48 tabak.

W: 2 'nograde 9 |brazd'jo 12 bel'jo 14 zadost' 16 nos't'
18 Domač'ga 20 prav'ga 22 pir'h 29 Min'ce 31 stopin'ce
37, 39, 44 Al' 38 al' 42 'Mam.

Novo leto.

V. Pr. 1796: Novu letu se voši.

Navada je novu lētu vošiti,
Al rešs, al z' jezikam; more se s'ríti,
Delovcam nesse bogate darí,
Prat'karje v' časi tud kaj doletí.

En srěčen konc vošim starim bolníkam,
Nerodne dolgove plačat dolžnikam,
Arcatam britof pogostu gnojít,
Dohtarjam srěčnu vse pravde dobít.

Golufam vsaj nekaj vrednosti plačat.
Tim dnarje, ki znajo z' nimi obračat,
K'tera vže dolgu zdihuje, možá;
En' zaročeni ne več, ku engá.

Póštenim obderžat njih dobro volo,
Sleparjam pomětat enajsto šolo,
Mladim perženit veliku petic.
Babam jezičnim obilnu novic.

Priaznost in' pokoj čělimu světu,
Zakonskim lubezen vsaj enu lētu,
De čebelarjam vse muhe rojě,
Kmětam, de dež po priatlih negrě.

Raztergane norce, al skríte v' žamet,
Želim deb' jih lětas srečala pamet,
Birtam pokrědat, tram, steno, inu strop,
Pivcam porajtat, pred'n jidejo v' grob.

Gospodi, 'nu kmětam polno mošnico,
Deb' lohha za pratko dali petico,
Aku pak íma per vlanskim obstát,
More jít trěbuh moj k' herbtu vassvát.

Pzp., str. 10: Novo léto.

1,] 2 léto 3 rés, ... z' jezikam, 4] More se striti, **P** More se
] Treba je 5 nese 6 dari 9] Pervóšim en konec **P**] Želím tedaj
konec 10 bolniku, 11 Dolgove 12] Lenmu dolžniku; 13 Zdrav-
niku **P** Zdravniku] Likarju **P** Lekarju 14 Pogosto 15 **P** Dok-
tarju] Besédnim 16 dobit 17 nékej 18 Vrednosti 19] Tim dnarje
ki znajo, 20 Z' 21] Zdiha katira **P**] Ktira že dolgo 22] Žé
dolgo možá, **P**] Zdihuje, možá; 23] En' zaročeni **P**] Pa za-
ročeni 24 k' enigá **P** od engá 26 Prav ... vólo] Njih ... volo
P Njih] Prav 29 perženit 30 petic 33 Priaznost 35 lubezen,
36 v pervim] eno **P** eno] pervo 39,] 40] Priatlih negré **P** ne
gré 41 **P** norce] šeme 42 v' 43,] 45] Birtu pokredat **P**] To-
čárju skrédat **P**] skredat Točárju 46 še stròp] nu strop 47] Pivcu
porajtat **P** porajtat] poplačat, 48] Prèdn ide vu grob **P**] Še prej
de ga grob **P** ga] gre v 50 mošnico 51 Pratkan 53 pa kaže] pak
ima **P** pa kaže 56 herbet] rebra **P** herbet.

R 22 a: Novo lejto.

1 Navada 2 Nov lejto 3 rés ... z' jezikam, 4;]: 7 **P** včasí
10 bolniku, 11 Dolgove 12 dolžniku: 13 Zdrávníku] Lekarjam
P Zdravnikam 15 Doktorju] Besednim 20 Z' ... vobračat: **P** obra-
čat 21 že 23 Zaročeni 28;]: 29 perženit 31 jezični 34] Celimu
svéto, **P** svétu 36 v pervim létu;] pervo léto, **P** v pervim létu,
39 dež **P** po] mu 40 **P** Prijatlih] Po znancih 41 norce] šeme
P šeme] bebce 42 v' 43,] 44;]: 46 steno 47] Pivcu popla-
čat, 48] Še prej, de bo: lóp! **P** da 52;]: 54 ostat 56 vasvat.

W. 3 Al' ... al' 4 st'riti 7 Prát'karja 8 Tud' 10 Star'mu 11 po-
brisat' 12 Lén'mu 14 gnojít' 16 dobít' 18 plačat' 19 d'narje
20 obračat' 25 en'gá 25 Ohranit' 27 pométat' 29 Mlad'mu per-
žénit' 42 Al' 43 deb' 47 poplačat' 49 Bogat'mu s'romaku
51 prát'ko 54 ostát' 56 vas'vát.

Nova pratika.

Vel. Pr. 1796 (*ob robu koledarja*): Epigram na ta Mejsc.

Prosenc.	Kratek je pust; ročnu pobaš'te žene; Kratek je plëss; kvatre zakonske dolge.
Svičan.	Če bo bòl pridna po zimi predica, Dal bo rožlala pod pavcam petica.

Sušec.	Terte se jokajo, prěden rođe, Kter' ga pit hoćejo, naj se pote.
Mali travn.	Jablane, hruške, in druge cepe Čepi v' mladosti za stare zobę.
Veliki travn.	Natura v' jesěni trudna zaspi, Za to se v' pomladi vessęla zbudí.
Rožencvet, Kresnyk.	Lepoto da zemli toplu lejť, Nedolžnost mladenčam rožnicvęť.
Mali serpan.	K'tęr bodo po lejtu zgodaj vstajali, Se bodo po zimi za ajdo naspáli.
Veliki serpan.	Okradejo ajdo nędolžni tatę, Nanosjo čbelarjam debęle mošņę.
Kimovc.	Tarice štrukl, pogačo, potico jedó, Lanovi krajncam rumene cekine nessó.
Kozapersk.	Grozdje masti vessęli dolęnc, Sladki mošt voz' bogati goręnc.
Listovgnoj.	Kęr je vselaj nadelana čęsta, Se z' blatam ne mažejo pęsta.
Gruden, Božičnik.	Če boš po zim' klobass suhih hranil, Se boš po lejť muham lahku branil.

Pzp., str. 14: Napisi za mėsce. **P** Nova pratika.

Prozimec. **P** Prosinec. 1 Kratki **P** Kratek 2 si vzmíte žené!
] pobašte žené **P** pobašte] zajmíte **P** si vzmíte 3 Kratki 4 za-
konske 7 Dal Sušic. 10 Potlej] Predno **P** Potle 11 hoćejo
12!]: 13 Jablane 15 v' mladosti 16!], 19 pomladi 20 zbudí
Režnicvęt. 22,]₁ 23 mladenčam 24 Pravi] Róžni **P** Pravi
25—28 Kir' bodo po létu pred zóram vstali,

Se bodo po zimi za hajdo naspáli.

25 **P** zóram vstali] zarjo vstajali Velki serpan. 29 Oberajo
] Okrade mi **P** Oberajo 30] Nedolžna tatíca, **P** Nedolžne tatíce,
31] Čbelárju nanáša **P**] Čbelárjam pa nósio 32] Debélo
mošńico. **P**] Debéle mošńice. Kimavic. 33,]₁ 34 Potico

36 Rumence] Cekíne P Rmenjáke 38] Veseli dolénc, 39 Vozi
40 gorénc Listagnoj. 41],₁ 43] Kir po zim klobáse hráni
P] Kdor klobas po zimi hráni 44 P poléti.

R 23 a: Nova Pratika.

2 !]: P si vzmíte] vzamíte P si vzamte 6 predica 11 Kir'
P Kir' vin'] Ktiri 12 !]. 13 hruške, 15 v' mladosti 16 !].
17 Natvora 19] Za to se pomladi P spomladi Ržencvêt.
21 Lepôto ... zemlji 25 Ktir ... lejtú P] Lej ktir bjo po
lejtú Velki serpan. 29 Oberajo] Obera mi P Oberajo
30] Nedolžna tatica, P] Nedolžne tatice, 31] Čbelarju na-
naša P] Čbelarjam pa nósjo 32 mošnice 34 Potvico 36 Rme-
njake P Rumence 40 Bogati Listovgnój. 41],₁ Grúden.
44 polejti.

W.: Dalj' 8 Pod' 11 pit' Vel'ki traven. 22 lét' Vel'ki
serpan. 31 Č'belárjam ... nós'jo 38 Dolén'c 40 Goren'c.

Stara Pratika.

V. Pr. 1797 (*ob robu koledarja*): Napiss na ta Měšèc.

Prosenec. 1 péče 2 zarodí] obzori 3] Rad po cvičík birt
potěče 4 lę ... zablěši Svičan. 5] Kader Pétra stol zmer-
zuje, 6] Zima štirnajst dní noruje; 7] Ti, katęř so' opustval',
8 dersal' 9 čęšnov cvęd, 10 Tako 11 d'narjov slęd 12 !].
Mali travn. 13] Sušęc suhóten, 14] Travęn mokróten,
15 :]; 16 iz sęnam 17 plemęnam 18] Z' grozdjam dar'van.
Velki travn. 19] Ak terjaka noč rossi, 20] Dobro lętno
naredí. 21 sledna nōč] vsaka noč 22 moč Rožencvet,
Kresník. 23] Šent Janžov dež hudobno lęt nareja, 24 Nej
... rajš ... smēja. Mali serpan. 25] Kader šent Jakob
dęži, 26] Se želoda mal' dobí. 27 bo storiti?] bode striti,
27] Nebó svin z' česa rediti. Velki serpan. 30 Jesęn čęla
... 31] Večkrat z' en'ga sam'ga dnęva 32 ręva Kimovec.
33 v' Kimovcu 35 lę niva je gnojęna 36 tępka zasajęna
37 Žerjáv] K'der žerjov 38] Se nam zima perbližuje.
39] Vsaj letó je v' pratki ręs, 40] Čę ležā je dosti v' męs.
Listovgnój. 41 Na sonce svętga 42] Prihaja velika zima.
43] Deslih dobro začne gręt, 44] Je lę vendar babje lęt.
Gruden, Božičnik. 45—48 Ak' nebó v' grudnu germi,
K' lęt velik' vętrov buči.
Deb' lę hujga nič nestríli,
Kakor prave norce bríli.

Pzp., str. 19: Napisi za mēsece. **P** Stara pratika.

Prozimec. **P** Prosinec. 2 zarodi] zazorí **P** zarodi 3] Rad
po cvíček oštir teče, **P**] Točaj rad po cvíček teče, 4 li ...
zabliší **P** le

5, 6 Kader Petra stol mrazí,

Zima štirnajst dni norí;

P Bó, če Petra stol zmerzova

Zima dni še štirideset gotova

P Kadar Petra stol 'ma dost ledá **P** 'ma dost ledá] ni brez ledá

Zima dni še štirideset devjá.

P Če v Petra stolu je zmerzlina

Bo še štirideset let huda zima

7 Kir' ... dopustvál' **P** dopustváli 8 dersál' **P** dersáli **P**] sušca

(?) jajce znesel bo na kolu. 10] Tako je terte, **P** Takšin

11 danarja ... **P** danarja] je dnarja 12 !]. 13] Sušic

suhòtni **P** suhotjn 14 mokrotni **P** mokrotjn 15 :]; 16 so

19, 20 Ak Trojaka noč rosí, **P** O Trojácih noč vlažna

Dobro létno naredí; Žita, vina dosti; preja prazna.

21 slédna noč 22 moč Režni cvet. 23 dragotno lét' ...;

] hudobno lét' ..., **P** hudobno lét'] leto nam **P** dragòtno lét'

24 raj ... Pratki ... 25 ,] **P** deží] je dēž 26 :], **P**

] Hrast želóda bode teš: 27 sturíti, **P** bo sturíti] bode stríti

28] Nebo svine z' kom redíti? **P**] Svin ne bode za čém re-

díti? 29 ,] **P**] Kako Jernej vreme da 30 cela **P**] Se jesén

po njem' ravná. Kimavíc. 33] Kader Kimavca gromí, 35 li

niva 36 tepka 39 Saj ... v' Listagnoj. 41 Na sonce svetga

P Po soncu svetga 42 Zahaja] Pride **P** Zahaja 44 li

Gruden. 45—48. Gruden bliska nu gromí,

Drug lét vetrov dost bučí;

Deb li hujga nič ne stríli,

Zvunaj zrele norce bríli.

P Grudna blisk, gróm, trésk, bobòt

Vétrov dost' polét ropòt:

Pameten ne boj se sape,

Sej le bríc zréle trape.

R 24 a: Stara Pratika.

5] Če o Petra stolu je zmerzlina 6] Bo še štirideset dni huda

zima; 7 Ktir ... dopustvali 8 dersali 9 cvet 12 !]. 13 su-

hotjn, **P** suhotin 14 mokrotjn, **P** mokrotin 15 Majnek 16 so

17 ,] 18 darvan 19] Noč Trojaka vlažna **P**] Biva noč Trojaka vlažna **P** Biva] Bode **P** Biva **P**] Noč Trijaka mlahno vlažna 22] Ima svojo móč **P**] Ima svojo lastno móč. Rž en-cvet. 23 dež ... lejt nareja, **P** Šjnt **P** Šent 24 Pratki smeja. Mali serpan. 25] Ak sjnt Jakoba je dež **P** šent 26] Hrast želoda bode teš; **P**] Bode hrast želoda teš; 27 storiti 28 z' ...? Velki serpan. 29 vremen,] vreme da, 30] Se jesén po njem ravná. 36 zasajena 37 Žerjav leti 39 v' 40 laža **P** laži 44 let Grudnj. 45] Grudna blisk, gróm, tresk, bobòt **P**] Grudna blisek, gróm, bobòt 46 polejt 47 Pametjn, **P** Pametin 48] Sej le brije zrele trape. **P**] Sej le zrele brije trape.

W. 1 Ak' 7 dopust'vali 11 d'narja 18 dar'ván 24 prat'ki 25 Ak' 31 sam' ... en'ga 39 Prat'ki 40 dost' 41 grét' 46 polét'.

Vršac.

Rzp., str. 24: Versác Narviši snežník za Triglavam. **P** po Triglavu.

1] Na Versásu doli sédi, **P** doli] id in **P** stoj, in 2 svét 3 Gledaj, sivih plés] Glej med sivih plés **P** Glej med] Gledaj **P** Poglej 4 zelj] rōž **P** zél **P** zêlj 6 zid 7 Mojster vkaže 8 les ... 11 z' 12] Po sneg' lovic iše sléd. **P**] Lovic iše v' snegu sléd. 13 valòve 14 Beži v' 15] Stresa votli glas bregòve, 18 ,]; 19 redí 20 v' 21 ,] 22 umnosti 23 Jezer ... si ... ,] Jezér ... kup ... **P** kup] si 24 treznosti 25 pogledaj 26 Kir Triglav kupí v' **P** kipí 28 dozrè] derži **P** dozrè 29 Tamki ... Forlanío, 30 zad ... ,] tu ... **P** tu] zad 31 Hra-vatio, 33 Goratána 35 Bližni 36 plánsar'ca] majerca 38 Brez-telesni 40 Menim, de že v] Menim de na **P** na] že v'.

R 25 a: Versác po Triglavu narvišji snežník med Bohinam in Sočo.

1] Na Versácu stoj, in sédi, **P**] Na Versác stopivši sédi, **P**] Na Versác mi stop' in sédi, 3] Poglej, sivih plés v' srédi **P**] Gledaj, v sivih plésah v' srédi **P**] Glej, med sivo plešo v' srédi 4 .]! **P** zlahtnih] blazih 5 zdviguje 6 ,]; 7 Večjn ... vka-
zuje **P** Večjn ... zavkazuje 8 zidar ... vučit **P** Prid'] Hod' **P** Prid 9 Devja 11 z' 12 v' 14 Beži v' ... plašen **P** Zbегne ... plašjn **P** plašin 15 **P** vótlj **P** vótil 16] Giba grom ne-bešek strop **P** nebešjk **P** nebešek 17] Jasno sonce kmal' za-seje, 18 belši 19 mecèsen 20 Vétu ... v' 21 ,] 22 vúm-

nosti 23 ,]_L 25 višave 26 Triglav . . . v' 27 snežnikov goličave
 31 Hrovatijo 35 Blizjn . . . Lublana **P** 36 Blizin plāšar'ca
] majerca **P** plāšarca 37 Bogam 38 Breztelēsjn **P** Breztelēsīn
 . . . željīm **P** Breztelēsīn] Brezkrimesīn, 39 sréd **P** krógam
] hlipam **P**] Čistga hlipa sréd mej krógam 40 Ménim' de žé v'.
W: 2 teb' 6 kam'ni 8 Prid' 13 Ak' 21 'zvira 28 nardalj'
 31 Dol' 32 gor' 34 Orat' 36 T'rolska plāšar'ca 38 bit'
 39 sréd'.

Predgovor Lj. Novic 1797.

Nov. 1797, 4. jan., Nr. 1: brez naslova.

1 Kaša zavreła, 2 kej nít 3] Moj sosed kaj dēla? 4 prašati
] barat žé 5] Al vumnosti jmajo 6 svejti kej . . . ? 7 kej
 8 Ko . . . zgol'] Ko' . . . sam' 9 tega Novice 10] Lublanskē
 povdō; 11] Za nov lejto potice 12 blō.

Pzp., str. 28: Predgovor za Lublanske Novice 4. d. Prozimca 1797.
P Predgovor Lublanskim Novinam 4. d. Prosenca 1797. **P** Pred-
 govor Lublanskih Novic v' novo lejto 1797.

1 ?], 3 dēla, 4 prašati 8] Kō jabuka peč? **P**] Kō hruške
 sam peč? 11 Za nov lét **P** za] V.

R 26a: Predgovor Lublanskih Novic, v' novo lejto 1797.

3 dēla 5 jmajo 6 vēc 8 zgol' peč'] sam pēč **P** sam] zgol'
 9 tega Novice 10 ;], 11 let 12 blō.

W.: 5 Al' pameti' 'mājo 7 druj'ga 8 zgol' peč' 10 pov'dō
 11 nov' 12 b'lo.

Novo leto 1799.

Pzp., str. 30: Vošenje noviga léta, 1799. **P** Vošitva.

1] Zdravi fantiči, **P**] Zdravim mladenčam 2] Čédne dekličī
P] Čédnim dekličam 3 Željīm] Majo **P** Željīm 4 Vekoma.

R 27a: Novo lejto 1799. 2) **P** 3).

1 ,]_L

W.: 3 živēt'.

Predgovor Lj. Novic 1800.

Nov. 1800, 4. jan., Nr. 1.: brez naslova.

Na prvi strani Nr. 1.: Preteklo je let
Oblubim ga spet
Pervošim po verhi
Saj petkrat deset!

Na zadnji strani Nr. 1.: Nemorem lagati
Ne letas ne lan'
Kir neče me brati
Naj dene na stran!

Pzp., str. 30.: Vošenje noviga leta, 1800. P Vošitva

2 Oblubim . . . spet 3 Naradovam] Pervošim na P Jih vošim
na P Naradovam. — *Druga křilica je izpuščena.*

R 27 a: Novo lejto 1800. 4)

2 Oblubim . . . spet. — *Druga křilica je izpuščena.*

Predgovor Lj. Novic 1798.

Nov. 1798, 3. jan., Nr. 1.: Za Novo Leto.

1 Deb' . . . 2 nevem₁ 3 Lan . . . 4] Al letas jo smem?

Pzp., str. 31: Novo leto v' Lublanskih Novicah 1798.

2 nevem P vošit] voljit.

R 27 a: Novo lejto 1798. 1)

2 vošit' . . . ;] volit . . . P voljit 4 letas.

Predgovor Lj. Novic 1799.

Nov. 1799, 5. jan., Nr. 1.: brez naslova.

Se vsak veseli
Se dobro godi
Dolg' oče živetit?
Veselj naj živit.

Novice 1799, 12. jan., Nr. 2 imajo sledeči popravek:

Per vošnji noviga leta se je stavlavec v' natiskarii zmotil, on je ene napak besede postavil, katire veliko nezastopnost narede; zatoj moremo danes popraviti, kar je zadnič kriviga.

Vošenje noviga leta:

Ob novimu leti
Se vsak veseli
Dolg oče živeti
Veseli naj živí.

Pzp., str. 32: Novo léto v' Lublanskih Novicah 1799.

2 ,]: 3 jih] let **P** jih 4 !] .

R 27 a: Novo lejto 1799. 2)

4 !] .

W.: 2 V'sak.

Novo leto 1801.

Pzp., str. 32.: Novo léto v' Lublanskih Novicah 1801.

2 ;], **P** Na] V'.

R 27 a: Novo lejto 1801.

1 let ... 2 Na ... ;] V' ... **P** V'] Smo v' 3 spet

W.: 2 nov' 4 živét'.

Novo leto 1802.

Pzp., str. 33: Novo léto v' Lublanskih Novicah 1802.

1] Vesélo se kaže 3 láže 4 ,]_L

R 27 a: Novo lejto 1802.

2 Nov létašen **P** létašni.

Kos in brezen.

Pzp., str. 34.: Pravlica.* Kôs in Sušic.**

*) Fabula. **) Mésec, to je Mlaj, Šip inu zadni krajc mēsa Marca. *Pripisano*: ali podrugôt sušca.

1 Kos . . . znāša 2 | Lepi Sušic gori gré P Sušic | Brézen
3 | Nasmēōči kōsa prāša: P Nasmehlāje 4 zgōdi 5 | Kdo bo
branil meni pēti, P meni | kōsu 6 , |; 7 svojo | Lubco
9 prezgōdi 10 Vēs, . . . li 11 kamer hočēš 12 to le | li to
P to le 13 volje, 14 . |; 15 Mlaja P | Prašal bi o vremen
P | Prašal po vremen bi Mlaja? P vremen' 16 Sej 17 Breznov
šip se ves | Polni mesec se P Šipa Brézen se P Brézen šipa
se 18 | Mogle žene, burjo dā, P Mogle žene | Góni megle
21 | Nazaj Sušic mem perderzne: P Nazaj Sušic | Doli Brezen
22 kōs, 24 ! |. P Dansi 25 kamer 26 | Preveč nagli nimaš
bit; P | Preveč nagel ne smēš bit 27 | Stara Pratka se ne zlāže:
P se ne zlāže | ti ne lāže P ti | nam 28 | Sušic ima rep zavit.
P Sušic | Brézen.

R 28 a: Pravlica* P Bāsen P Bāsenj. Kôs in Brézen.**

*) Fabula, bāsjn P to je fabula. *Potem vse prečrtano.*

**) Mesec Marcij, ki mu pravimo polanci („polanci“ *pozneje vstavljeno*) sušec; tukaj je sušcova luna, mlaj, oba krajca in šip. *Pozneje pripisano*: Gorenci mu pravio Brezen za to, ki se tega mesca vse živali brēstio in spojajo ali brejijo. P Mesec Brezen, ki se v njemu živali brestijo, je Sušec, Marc.

1 , | 2 P | Brézen lep iz Mlaja gré, 4 zé 5 kōsu | meni
P kōsu 6 včeri 7 svojo | Lubo P svojo 8 Raven Brezen
(nad 9. vrsto) 9 prezgōdaj 10 Vēs . . . grem? — P še le gori
| zdaj iz Mlaja Kōs (nad 11. vrsto) 11 P | Mlaja, šipa, kakor
hōčēš. Kōs (nad 13. vrsto) 14 . |, 15 | Prašal po vremen'
bi Mlaja? — 16 | Sej zé violice cvetó. 17 | Brézen šipa se
preverne P | Breznov šip se ves preverne, P | Brezen šipa se
preverne 18 Góni 19 snég 21 P Doli | Krajca 24 Dansi
Navuk (nad 25. vrsto) 26 smēš . . .; 27 Pratka 28 rép.

W.: 11 Gor' al' 16 viol'ce 21 mém' 26 bit' 27 prat'ka. *Navodnice je dodal W.*

Sraka in mlade.

Pzp., str. 37: Pravlica. Sraka inu Mlade. **P** ino

1 Mlade 2] Preveč blizo hiš grestè; **P** Preveč blizo] Vse preblizo 4 pametnè 5 Kader ... perpogne 6] Ali séga dol na tla, **P**] Al pa skluči se na tla **P** kluči 7 hiter ogne **P**] Naj se vsaka hiter ogne, 9 rekó 11 tiho mož] človek tih **P** tiho mož 12 herbtam 13 svét' na róbe ..., 15 sróta 16 od pute] ku puta.

R 29 a: Pravlica. **P** Basen **P** Basnja. Sraka ino Mlade.

2], 3 pobijla, 4 Ne ste 6 Al ... skluči **P** sključi 7] Naj se vsaka hiter vógne, **P** hitro 9 **P** reko] pravjo 11 bó začeti 11 móž 12 **P** Nosi 16 ko puta vé. **P** ko puta] od pute.

W.: 11 Ak' 15 s'rota.

Nemški in kranjski konj.

Pzp., str. 39: Pravlica. Némški inu krajnski kojn. **P** Česki konj in pa krajnsjk. **P** Pemsjk in pa krajnsjk konj.

1 kojn **P** Némški] Česki **P**] Pemski konj pa krajnskmu reče: 2 Brate, ... cést' 3 ?), 4 ne lubi jést? **P** ne lubi 5 v ... reji] v' ... verstí **P** verstí] reji 6] Men se trikrat ovs ponúd', **P**] Ovs ponújajo trikrát, 8] Vrat nosim ko labúd. **P**] Nosim po labudje vrat. 10 jez 12 Lačnimu je ... v] Lačni morem ... v' **P** Lačni morem] Láčnimu je.

R 30 a: Pravlica. **P** Basen **P** Bašenj. Česki konj in pa krajnsjk.*

* To jo Pémsek, Pemci sebè kličejo Čehe.

1] Česki' konj pa krajnskmu reče: 2 medliš 3 li] le 4 lubi **P** ljubi 5 v' ... jmajo 6 Ovs ponujajo **P** Ovsa nujajo 9 para 11 jez **P** jaz 12 v'.

W.: 1 sloven'mu 4 Al' ... jést', 5 'májo 10 Tud' 11 Al'.

Petelinčka.

Petelinčka. *Posneto po zadnjem zapisu.*

Lepó sta ravnala	Pa puta pritekla
Petelinčka dva,	Ječménce pobràt,
Po bratsko zobala,	Lubézen ja spekla,
Prijatla vsa bla.	Sta jela se klat.

Pzp., str. 41.: Pravlica. **P** Pravlica. Petelinčka.

3 Po bratsko | Vkúpi **P** Po bratsko 4 | Perjatla sta blá **P** sta
| vsa 5 Pa | Je **P** Pa 6 Ječmence | En zerno **P** Ječménce
7 Lubezen ih **P** ih | ju 8 Sta jela | Začela. *Primerjano z go-*
renjim zapisom!

R 31 a: Pravlica. **P** Basen **P** Basenj. Petelinčka.

7 ja | ju **P** ja 8 Sta jela | Začela **P** Sta jela. *Primerjano z*
gorenjim zapisom!

Plesár.

Pzp.: str. 42.: Plesár.

1 po | v' **P** po 2 | Dobro poznán **P** Dobro | Lepo 3 V mestu
| Mestu 4 Še | Nu **P** Še 10 : |, 13 | Naj raji spím, 15 Pra-
vim, 16 **P** Norce | Bébe **P** | Bébce lovím.

R 32 a: Plesár.

2 , |_L 3 | V Mestu, Predméstam, 5 Jed se m' ne **P** Jed se
ne **P** Jest se m' ne **P** Jest se ne 8 | Zajic, in vse. **P** | Zajic,
vse. 9 , |_L 10 | Naj je nalít, **P** Naj | Kar 13 , |_L 14 vučím
16 Norce | Šamle **P** Bébce **P** Bébe.

W.: 6 Dol' 8 v'sè 9 Men' pit' 11 al' 12 Al' 14 Plesat'.

Stari pevec.

Pzp., str. 44: Star pévic ne boj se péti.

1 , |_L 2 v' 5 | Si létala nizko, 7 Nanášala 8 ! |. 9 cvetka
| roža 10 ? |, 12 | V' goličáve. 13 | Hitiš prot oblakam,
14 | Nič ti nemáraš, 15 Nje | Tvoj **P** nebešek 16 | Ti se

ne stáráš, 17 Neboj . . . pésma 18] Ak si globóko, P Ak
] Bod' 20 !]. 21 sivčík 22 Na 23 P lasce ruméne] lasčike
 zlate 24] Zapléta svôje.

R 23 a: Star pévic ne boj se péti.

1 visoko 2 v' planine 3 P vupaš 4] Snežne na brine?
 5 Raj b'] Si P Raj b' P Bi 6 cvetje 8] Celo poletje.
 9] Kraleva cvetlica? P cvetlica] te cvetka₁ P te] pa 10] Vab'
 na višave P Vab' na] Vab'jo na P Vabi v' *Pred verzom večkrat*
prepisano in končno prečrtano: Me, Te 11] Te Mática pošle
 P Te] Me P Te 12] V' goličave? — P V'] Na P Kítico
je poizkušil tudi preobrniti:

9—12 Me matica pošle
 V' goličave,
 Kraleva pa cvetka
 Vabi v' višave.

P *Zadnja verzija se glasi:*

9—12 Kraleva pa cvetka
 Vabi v' višave?
 Te Mática pošle
 Na goličave? —

13] Hitiš prot oblakam? P] Hiti le v' oblake? P] Hiti nad
 oblake? 14] Nič ti ne maraš? P] Nič pa ne mara P pa] me
 P me] nič 15 Njé . . . nebešek, P nebesjk 18 Bod' 19 beli
] sivi P slani P beli 20] Stopi visoko! 21 Na . . . pòje
 23] Mej lásčike P Med 24 Zapléta.

W.: Čebél'ca. *Navodnice je dodal W.*

Fizikalne drobtine.

Spisal profesor Julij Nardin.

Izpustivši električen tok skozi nekatere žarnice sem slišal brnenje, ki je trajalo precej dolgo. Spoznal sem, da se to pojavlja le tedaj, če se ogljena nitka dotika ene od obeh žic, ki jo držita v določeni legi. Prikazen je slična Trevelianovemu poizkusu in se da tudi razlagati kakor ta.

Eden najzanimivejših poizkusov je poizkus z Geisslerjevo cevjo, ki žari, če jo eksperimentator drži v eni roki, z drugo se pa dotika enega pola Teslovega transformatorja. To prikazen sem dosegel s samim Ruhmkorffom, ko sem razmaknil njega pola, da niso mogle iskre skakati in ko sem se dotaknil s kovinsko palico enega pola. Pri tem poizkusu seveda ne izostanejo fiziološki učinki, ki pa niso veliki.

Pri kadih za okajanje papirja se izgubi mnogo dima, ki se uleže na bližnje predmete, kar ni ravno prijetno. Ta nedostatek sem skušal odstraniti s pomočjo statične elektrike, kar se mi je deloma posrečilo. Gorilec sem izoliral in zvezal z enim vodilom influenčnega stroja. Za papir pa, ki sem ga tudi izoliral, sem postavil v gotovi višini kovinast izoliran valj tako, da se je dotikal podolgič papirja. Ko sem ta valj zvezal z drugim vodilom influenčnega stroja, je papir privlačeval na se dim od poleg stoječega kadilnika. Največ dima se je uleglo, kjer se je valj dotikal papirja, ki se je polagoma se premikajoč enakomerno prevlekel s sajami.

Električni valovi v prevodnikih, ki nastanejo pri izprožanju kakega kondenzatorja, se da pokazati na več načinov, a na vsak znan način dobimo le splošen vtisek zaporednih prikazni, ne spoznamo pa, kako se vrše zaporedne prikazni same, ki so ravnotako zanimive kakor njih splošni učinek. V naslednjem opisu, kako se da to pokazati vsaj v gotovih slučajih. Najlepše se mi je to posrečilo z uporabo kovinske krogle kot oscilator. To kroglo z 9 cm velikim premerom sem postavil med dve 1.5 cm debeli krogli, ki sta bili

na koncih vodil influenčnega stroja. Vsaka krogla je bila oddaljena od oscilatorja za 0.5 cm. Nad tem sem položil elektroforovo ploščo iz trdega gumija tako, da se ga je na sredi dotikala in sicer od strani brez kovinske obloge. Ko je skočila iskra, sem odstranil ploščo in potrosil na njo prah iz minija, pomešanim z žveplom, kakor pri proizvodnji Lichtenbergovih likov. Na ta način sem dobil več rumenih in rdečih koncentričnih obročev, ki so jih ločili črni obroči, kazoči kraj, kjer sta se elektriki nevtralizirali. Prvi največji obroč je bil navadno rumen s korono in žarki so se razprostirali precej daleč radialno. Njegov notranji premer je meril največkrat 5 cm in še več. Oscilator je bil v dotikališču tedaj najprej pozitivno električen, potem pa se je njegova elektrika menjala z vedno manjšo napetostjo, kar se je poznalo iz vedno manjših menjajočih se rdečih in rumenih obročev. Bolj komplicirane like sem dobil, če sem uporabil kot oscilator kovinski obroč, ležeč na sredi elektroforove plošče. Tudi z anteno, pritrjeno na oscilatorju in naslonjeno na elektroforovo ploščo, sem poiskoval in dobil včasih tudi vozle stojećih valov. Ti poskusi, ki se dajo na lahek način proizvajati, so lepi in poučni, tedaj za šolo primerni. Opozoriti moram, da nastanejo obroči le, če so kondukterjeve krogle v takšni razdalji od oscilatorja, da morejo v tem nastati stojeći valovi, kar se pozna že po poku pri izprožanju.

Omenim še en zanimiv poskus, čeravno ni za šolo bogvedi kako pripraven. Skušal sem namreč uporabiti stereoskopični princip za kazanje gibanja, sestavljenega iz komponent. Na sredi vsake od obeh stereoskopskih slik sem obesil malo nihalo (šibro, obešeno na tanki žici). Nihali sta se nekoliko razločevali v dolžini. Gledajoč v stereoskop sem videl le eno nihalo, ki je začelo nihati, ko sem na lahno sunil. Gibalo se je najprej v vertikalni ravnini; polagoma pa je šibra začela risati vodoravno elipso, ki se je izpremenila v krog. Ako bi naslikali eno nihalo z rdečim tušem, drugo z zelenim in sicer vsako na drugo steklo, da bi se lahko vsako zase nihalo in bi projicirali, videli bi gorej opisano prikazen, če bi gledali z enim očesom skozi zeleno, z drugim pa skozi rdeče steklo. Majhno razmotrivanje nam kaže, da ne moremo dobiti na ta način pravega kroga. V praksi ga lahko dobimo, samo če postavimo nihali v stereoskop tako, da vidimo, kakor bi bilo nihalo daleč od nas.

Šolska poročila.

Sestavil ravnatelj dr. Beuk.

I. Učiteljski zbor.

a) *Izpremembe in imenovanja:* Koncem šolskega leta 1910-11 je izstopil iz učiteljskega zbora profesor **Matija Pirc**, vstopil pa profesor **dr. Matej Potočnik**, dotlej glavni učitelj na c. kr. učiteljsku v Mariboru. Z dovoljenjem c. kr. ministrstva za nauk in bogočastje z dne 30. marca 1911, št. 1630, sta zamenjala svoji službeni mesti. — Profesor **dr. Josip Mencej** je bil tudi v tekočem šolskem letu prideljen v službovanje c. kr. državni gimnaziji v Kranju (min. odl. 4. julija 1911, št. 12970). — Z zavoda je tudi odšel namestni učitelj **Oskar Kamenšek**; na njegovo mesto je bil imenovan z odlokom c. kr. ministrstva za nauk in bogočastje z dne 29. avgusta 1911, št. 32750, pravi učitelj **dr. Ivan Pregelj**. — Naslov profesorja je dobil z odlokom c. kr. dež. šol. sveta z dne 16. avgusta 1911, št. 5458, **Kajetan Stranetzky**. — Kot namestna učitelja sta bila potrjena za šol. leto 1911-12 **dr. Nikolaj Omersa** in **Ivo Tejkal** z odlokom c. kr. dež. šol. sveta z dne 1. septembra 1911, št. 5837, ozir. c. kr. ministrstva za nauk in bogočastje z dne 15. avgusta 1911, št. 32749. — Vsled dopusta zaradi bolezni prof. drja. Dragotina Lončarja je bil imenovan za namestnega učitelja **Večeslav Kalan** z odlokom c. kr. dež. šol. sveta z dne 3. marca 1912, št. 1563. — Bivši poizkusni kandidat na zavodu **Ivan Knaflič** je postal v šol. letu 1911-12 učitelj na c. kr. drž. obrtni šoli v Ljubljani. — Za učitelja neobveznega predmeta petja je bil imenovan z odlokom c. kr. ministrstva za nauk in bogočastje z dne 16. nov. 1911, št. 47887, učitelj na c. kr. rudniški ljudski šoli v Idriji, **Leopold Kernc**.

Učiteljema, ki sta odšla z zavoda, izreka ravnateljstvo svojo zahvalo za uspešno delovanje na zavodu; bila sta vneta učitelja, preudarna vzgojevalca in ljubezniva tovarisa.

b) Učiteljski zbor ob koncu šolskega leta 1911-12:

Štev.	I m e	Razrednik	Kustos	Je poučeval	Št. teden- skih ur
1	Dr. Stanislav Beuk, c. kr. ravnatelj			prirodopis VI., matematiko I. in vodil vaje v streljanju	5 (6)
2	Baltazar Baebler, c. kr. profesor	V	kemiškega laboratorija	kemijo IV., V., VI.; matematiko in fiziko IV.; slovenščino I. in vodil praktične vaje v kemiškem laboratoriju	17
3	Juro Kuželich, c. kr. profesor		zbirke za prostorč. risanje	prostorčno risanje I.—VII.	23
4	Dr. Dragotin Lončar, c. kr. profesor	I	učiteljske knjižnice	zgodovino in zemljepis I., III., IV.; nemščino I. (do konca I. polletja)	17
5	Dr. Josip Mencej, c. kr. profesor			Prideljen drž. gimnaziji v Kranju	
6	Julij Nardin, c. kr. profesor		fizikalne zbirke	matematiko in fiziko VI., VII.	17
7	Dr. Franc Novak, c. kr. pravi učitelj	IV		francoščino III.—VII.	19
8	Andrej Plečnik, c. kr. profesor, veroučitelj			veronauk (pripr.) I.—VII.; opravljal šolsko službo božjo in vodil vse verske vaje.	13 (15) (2)
9	Dr. Matej Potočnik, c. kr. profesor		zemljep. zgodovin. zbirke	zemljepis in zgodovino II., V., VI., VII.; slovenščino II.	17
10	Dr. Ivan Pregelj, c. kr. pravi učitelj	VI	dijaške knjižnice	nemščino III.—VII.	18
11	Kajetan Štranetzky, c. kr. profesor	III	prirodopisne zbirke	prirodopis I., II., V., VII.; ma- tematiko, geometrijo in fiziko III.	17
12	Ivan Bajželj, c. kr. učitelj telovadbe		telovadnega in igralnega orodja	telovadbo (pripr.) I.—VII.; lepo- pis I. in vodil prostovoljno telo- vadbo ter dijaške šolske igre.	15 (16)

Štev.	I m e	Razrednik	Kustos	J e p o u č e v a l	Št. teden- skih ur
13	Dr. Nikolaj Omersa, c. kr. namestni učitelj	VII		slovenščino III.—VII.; nemščino II.	20
14	Ivo Tejkal, c. kr. namestni učitelj	II	matem.- gaometr. zbirke	opisno geometrijo IV.—VII.; matematiko II., V. geometrijo II.	20
15	Večeslav Kalan, c. kr. namestni učitelj			v II. polletju do 15. maja: zgo- dovino in zemljepis II.—VII.; zgodovino I.; od 15. maja do konca šol. leta: zgodovino in zemljepis I., III., IV.; nemščino I.	24 17

Engelbert Gangl, c. kr. učitelj IX. čin. razreda, dež. poslanec, je poučeval v pripravljalnem razredu vse učne predmete razen veronauka in telovadbe; 23 ur na teden.

Leopold Kernc, učitelj na c. kr. rudniški ljudski šoli v Idriji, je poučeval neobvezni predmet petje; 4 ure na teden.

c) *Dopusti in nadomeščanja*: 1.) Profesor **dr. Matej Potočnik** je imel iz zdravstvenih ozirov dopust od 18. decembra 1911 do 15. maja 1912 [odlok c. kr. ministrstva za nauk in bogočastje z dne 16. februarja 1912, št. 574, in z dne 1. marca 1912, št. 9103]. Z dovoljenjem c. kr. dež. šol. sveta z dne 31. decembra 1911, št. 9080, so ga nadomeščali pri pouku: Dr. Beuk 7 ur, dr. Pregelj 3 ure; ostalih 7 ur je prevzel v I. polletju dr. Lončar, v II. polletju do 15. maja pa V. Kalan.

2.) Profesor **dr. Dragotin Lončar** je imel zaradi bolezni dopust od 5. februarja 1912 do konca šolskega leta [odlok c. kr. ministrstva za nauk in bogočastje z dne 3. aprila 1912, št. 10206]. Do 10. marca so ga nadomeščali člani učiteljskega zbora po 2 do 3 ure na teden, od 11. marca naprej pa je prevzel vse učne ure nam. učitelj V. Kalan.

3.) Med zasedanjem dež. zbora kranjskega od 27. decembra 1911 do 26. februarja 1912 so nadomeščali odsotnega poslanca **Engelberta Gangla** pri pouku v pripravljalnem razredu, kakor je to odobril c. kr. deželni šol. svet z odlokom z dne 11. januarja 1912, št. 43, dr. Beuk 4 ure, Bajželj 12 ur, Kuželički 2 uri in Tejkal 5 ur.

4.) Nadalje so še imeli dopuste: a) **Dr. Beuk** dne 18. in 19. novembra 1911 [d. š. svet 14. nov. 1911, št. 8027] in od 22. maja do 2. junija [d. š. svet 17. marca 1912, št. 1938]. — b) **B. Baebler** od 27. do 30. novembra 1911. — c) **Dr. Novak** dne 4. novembra 1911. — d) **Dr. Potočnik** dne 23. oktobra, 3. novembra in 5. do 6. decembra 1911. — e) **Dr. Pregelj** dne 7. oktobra 1911. — f) **Tejkal** od 3. do 16. novembra 1911 [d. š. svet 16. okt. 1911, št. 7352] in od 3. do 13. februarja 1912 [d. š. svet 19. januarja 1912, št. 406]. — g) **Gangl** dne 5. oktobra 1911.

Šolski sluga: Mihael Kos.

Pomožna slugi: Franc Božič, kurjač in vrtnar; Valentin Albrecht, laborant.

II. Učila.

A. Normalna dotacija.

a) Dohodki:

I. Za učila vobče:

1. Blagajniški preostanek iz l. 1910-11 glasom odloka c. kr. dežel. šol. sveta z dne 25. januarja 1912, št. 442	K	48:10
2. Sprejemnina v letu 1911-12	K	193:20
3. Dijaški prispevek za učila l. 1911-12	"	462:—
4. Takse za duplikate izpričeval i. dr.	"	4:—
5. Dopolnilo do normalne dotacije gla- som odl. c. kr. dežel. š. sveta z dne 11. novembra 1911, št. 7532	"	460:80
	"	1120:00
	K	1168:10

II. Za dijaško knjižnico:

1. Preostanek iz l. 1910-11	K	34:81
2. Prispevki učencev l. 1911-12	"	112:—
	K	146:81
Skupaj	K	1314:91

b) Izdatki:

I. Za učila vobče	K	938:92
II. Za dijaško knjižnico še posebe	"	146:81
	K	1085:73
Skupaj	K	1085:73

c) Preostanek*) K 229:18

(Račun je odobril c. kr. dežel. šolski svet z odlokom z dne 19. aprila 1912, št. 905.)

*) Po predložitvi računa se je porabilo za kemiški laboratorij od preostanka še K 19:12 in K 170:52, skupaj K 189:64; učila so izkazana kot prirastek spodaj pod točko 5.

B. Izredna dotacija.

C. kr. ministrstvo za nauk in bogočastje je dovolilo z odlokom z dne 19. oktobra 1911, št. 4022, za izpopolnenje knjižnice in učil vsoto K 5000 izredne dotacije in sicer za leto 1912 ter 1913 po K 1500, za leto 1914 pa K 2000.

Na leto 1912 odpadli obrok se je z ozirom na potrebo izpopolnitve razdelil takole:

1. Za knjižnico	K 232.—
2. za fizikalčno zbirko	„ 270.—
3. za kemiški laboratorij	„ 300.—
4. za prirodopisno zbirko	„ 250.—
5. za matemat.-geometriško zbirko	„ 198.—
6. za zbirko za prostoročno risanje	„ 250.—
	K 1500.—

Do 20. junija 1912 se je nakupilo učil in knjig za K 867·98; ostanek se porabi še v tekočem letu, račun pa se objavi v prihodnjem izveščju.

Prirastek zbirkam učil.

1. Učiteljska knjižnica. [Upravljal v I. tečaju dr. Dragotin Lončar; v II. tečaju dr. Nik. Omersa.]

a) Kupljeno: Publikacije Slov. Matice za leto 1911. — Publikacije Matice Hrvatske za l. 1911. — Publikacije Slov. Šolske Matice za l. 1911. — Publikacije Hrv. pedagog. knjiž. zbora za leto 1911. — Čas, l. 1912. — Veda, l. 1911, 1912. — Dom in Svet, l. 1912. — Planinski Vestnik, l. 1912. — Popotnik, l. 1912. — Slovan, l. 1912. — Naši Zapiski, l. 1912. — Ljubljanski Zvon, l. 1912. — Carniola, l. 1912. — Verordnungsblatt, l. 1912. — Himmel und Erde, l. 1912. — Stimmen aus Maria Laach, l. 1912. — Allgemeines Literaturblatt, l. 1912. — Naturwissenschaftliche Wochenschrift, l. 1912. — Zeitschrift für den physik. und chem. Unterricht, l. 1912. — Prometheus, l. 1912. — Monatschrift f. d. Turnwesen, l. 1912. — Jahrbuch des höhern Unterrichtswesens, l. 1912. — V. Ribnikar, Popis slavnosti ob štiridesetletnici cesarjevi v logškem političnem okraju. — P. Končnik, Slovenska slovnica. — Kos, Gradivo III. — Grafenauer, Zgodovina slovenskega slovstva II. — Gerbič, Dvajset moških zborov. — Majaron, Za vseučilišče v Ljubljani. — Levstik, Svoboda. — I. K., Velik moment. — Veble, Boj za slovensko vseučilišče. — Ressel, Die Fortbildungsschule. — Weiss, Apologie des Christentums, 6 zv. — Lagarde, La lutte pour la vie. — De La Fruston, Echo Francais. — Toreau de Marney, Toujours Prét. — Zepf, Experim. Einführung in die Grundlehren der Chemie. — Vogler, Lehrbuch der

prakt. Geometrie I., II. — Wasmann, Die psych. Fähigkeiten der Ameisen. — Müller, Die bedeutensten Kunstwerke I., II. — Lecky, Geschichte der Aufklärung in Europa. — Rein, Anschauungstafel für den Glockenguß. — Tluchoř, Elternkonferenzen und Elternabende. — Reko, Sprechmaschine beim franz. Unterricht. — Reko, Spracherlernung mit der Sprechmaschine. — Reko, Les Quatres Saisons. — Müller, Lehrbuch der darstell. Geometrie. — Schmidt, Unser Körper. — Cathrein, Der Sozialismus. — Krose, Die Ursachen der Selbstmordhäufigkeit. — Müller, Der Galilei-Prozeß. — Rauchberg, Österr. Bürgerkunde. — Springer, Geschichte Österreichs, 2 zv. — Charmatz, Österreichs innere Geschichte, 2 zv. — Skene, Slav. nationale Bewegung in Böhmen und Mähren. — Pillersdorf, Handschriftlicher Nachlaß. — Pesch, Der Gottesbegriff. — Denifle u. Weiß, Luther und Luthertum, 3 zv. — Gramofon s 5 ploščami za pouk v francoščini.

b) Podarjeno: I. Rode: Weber, Weltgeschichte; Mignet, Geschichte der franz. Revolution; Karpe, Theoretische Philosophie; Mendelsohn, Phil. Schriften, 2 zv. — M. Thaler: Schematismus f. Steiermark und Kärnten. — D' A. Bezecny: Bezecny, Thronreden d. Kaisers Franz Josef I. — Založništvo Tempusky: Rauchberg, Politische Erziehung. — C. kr. zaloga šol. knjig: Stütz, Behelf f. d. freiw. Schießwesen. — Ravnatelj dr. Beuk: Poljanec, Črtice iz slov. pol. dela in boja. — Dr. Hinterberger: Hinterberger, Unser Gymnasium.

813 inventarnih števil.

2565 šolskih izvestij.

1 gramofon, 5 plošč.

2. Dijaška knjižnica. (Upravljal dr. Ivan Pregelj.)

a) Kupljeno: Knjige Družbe sv. Mohorja za l. 1911. — Dom in Svet, l. 1912. — Ljubljanski Zvon, l. 1912. — Vrtec, l. 1912. — Zvonček, l. 1912. — Der gute Kamerad, l. 1912, 25. Folge. — I. Grafenauer, Zgodovina novejšega slovenskega slovstva, I., II. — Aškerc, Balade in romance. — Aškerc, Lirske in epske poezije. — Aškerc, Akropolis in piramide. — Gregorčič, Poezije II. — Gregorčič, Poezije, (Celovec). — Govekar, Legijonarji. — Kette, Poezije. — Kristan, Samosvoj. — Medved, Poezije I., II. — Meško, Na smrt obsojeni. — Milčinski, Pravlјice. — Stritar, Zbrani spisi II. do VII. — Trdina, Bajke in pripovedi I. do IV. — Anzengruber, Der Sternsteinhof. — Hebbel, Nibelungen 5 izv. — G. Keller, Die Leute von Seldwyla I., II. — C. F. Meyer, Novellen I. — Rosegger, Die Schriften des Waldschulmeisters. — Sienkiewicz, Quo vadis. Styria. — Mentor III.

b) Podarjeno: *Ravnatelj dr. Beuk*: Knjige Matice Slovenske za l. 1911; Knezova knjižnica XVII.; Detela, Pegam in Lambergar; Mentor II. — *Prof. dr. Novak*: Oberländer, Lehrbuch der franz. Sprache; Herlet, The hundred Jears war; Kipling, Three stories from the second jungle book; Longfellow Evangeline a tale of Cove in Acadia; Seven Tales by american authors; — *Tajni svet. min. i. s. Julij Derschatta pl. Standhalt*: 75 Jahre Österr. Loyd. — *Župnik Josip Fabijan*: Rimski katolik I. do III.; Mahnič, Več luči. — *Prof. dr. Pregelj*: Remec, Veliki punt; Pregelj, Romantika Hölderlins Werke; S. Lagerlöf, Eine Gutsgeschichte; Graeser; Klassiker Nr. 90 — 94. — *Učiteljska knjižnica* je odstopila; Clasische Cabinettsbibliothek 10 zv.; Dante, Die göttliche Komödie 5 zv.; Schiller, Werke, 34 zv.; Levne svazky novel, 5 zv.; Pivko, Zgodovina slov. naroda I.; Gruden, Zgodovina slov. naroda I.

574 inventarnih števil.

3. Zemljepisno-zgodovinska zbirka. (Upr. dr. M. Potočnik.)

Predsedstvo c. kr. okr. šolskega sveta v Logatcu je podarilo Juvančev Zemljevid logškega okraja in Zaznamek sodnih okrajev, šolskih okolišev, krajevnih občin in župnij v logškem okraju.

199 inventarnih števil.

4. Fizikalna zbirka. (Upravljal J. Nardin.)

Kupljeno: Lanéjeva merska steklenica (2). — Tyndalov aparat za dokaz, da nastane pri trenju gorkota. — Radiometer. — Deska za niveliranje. — Merske palice (4). — Stativ za teodolit. — Normalni termometer (2). — Akumulator (4). — Lecherjeva cev. — Izpraznjena kroglja. — Podstavna mizica, premakljiva (2). — Gorilec na špirit, meden. — 5 kg živega srebra.

227 inventarnih števil.

5. Kemiški laboratorij. (Upravljal B. Baebler.)

a) Kupljeno: 2 skledici za izparivanje. — 10 čaš brez izlivka za kuhanje. — 10 čaš z izlivkom za kuhanje. — 6 gorilnikov iz medi. — 10 krtačic za epruvete. — 10 okroglih steklenih ploščic. — 5 steklenic za kuhanje. — 2 retorti z grlom. — 4 porcelanasti talilni lončki. — Pila iz karborunduma. — Mreža iz železne žice. — 100 epruvet. — 10 epruvet s stojalom. — 5 držal za epruvete. — Okrogla pila. — Svinčnik za pisanje na steklo. — 2 steklenici

iz rujavega stekla. — Zlata pena med steklenima ploščama. — 20 prevrtanih zamaškov iz kavčuka. — 24 celih zamaškov iz kavčuka. — Velika steklenica za kuhanje. — 5 krat prevrtan zamašek iz kavčuka. — Steklenica z grlom. — Predložek z dvema grloma. — 4 krogličaste cevi. — 2 platinasti elektrodi. — Železen talilni lonček. — Mala mizica s stojalom. — Lij za kapljanje. — Aparat za dobivanje klorovega pokalnega plina. — Skledica za kristalizovanje. — Aparat za elektrolizo klorovodika in amonijaka. — Difuzijski aparat po Ripplu. — Dermatol. — Indigo. — Indigotin. — Kobalt. — Mangan. — Woodova zlitina. — Molibden. — Nikelj. — Titan. — Termit. — Zmes za užiganje termita.

b) Podarjeno: Učenec V. razreda *Vladimir Slavtĭk*: Zbirko rudnin.

6. Prirodopisna zbirka. (Upravljal K. Stranetzky.)

a) Kupljeno: Hermelin (nagačen). — Ročni goniometer. — Trdotna lestvica. — Polarizacijski mikroskop s 4 objektivi in s 4 okularji; plošča iz gipsa in sljude; kremenov klin; pokrovec. — Tankoreza: kalcit in sienit. — Skledice za kristalizacijo. — Skledice za izparivanje. — Gorilec na špirit, meden. — Steklenice za preparate. — 25 najvažnejših fosilij. — Knjiga: Weinschenk, Die gesteinsbildenden Mineralien.

b) Zamenjano za idrijske rudnine: 74 rudnin. — 30 fosilij. — 15 tankorezov in sicer: gips, epidot, flogopit, muskovit, flogopit z asterizmom, žindra, granit s turmalinom, pikrit, kremenov porfir, mineta, andezit, sodalit-tefrit, nefelin-bazalt, andezit z rogovačo, fonolit.

c) Podarjeno: *Pl. Zierenfeld*, c. kr. gozd. eleve v Idriji: Kremenjak s kristali, bakreni kršec s sfaleritom, arzenopirit, muskovit. — *Fran Vidmar*, gostilničar v Idriji: 3 plošče apnenca s fosilnimi rastlinami. — *A. Rupnik*, rudar v Idriji: *Vipera ammodytes*. — *Varih*: 30 raznovrstnih tankorezov.

380 inventarnih številke za zoologijo.

60	"	"	"	botaniko.
503	"	"	"	mineralogijo.
62	"	"	"	priprave, orodja, knjige.

7. Matemat. geometr. zbirka. (Upravljal I. Tejkal.)

Kupljeno: Krogla, prodrta s piramido. — Stožec, prodrt s stožcem. — Model za senco stožca. — Mreža poševnega stožca. — Model za senco otle polkrogle. — Model za senco prizma-

tičnega križa. — Model za senco sferične dolbline. — Pravilni poliedri iz žice. — Otel valj z vloženo ravnino. — Hiperboloid, enoplaščni. — Hiperboloid, dvoplaščni.

27 inventarnih števil.

8. Zbirka za prostoročno risanje in lepopisje. (Upravljal J. Kuželički.)

Kupljeno: Doprni kip „Glasba“. — Konj, anat. model. — Slike: Geyer, Jesen, Spomlad, Jezero; Günter, Večer. — Kuntzfeld, 12 posnetkov po naravi (sadje). — Doprni kipi: Voltaire, Goethe, Grillparzer. — Beneški lev. — Reliëfi: Cesar Jožef, Schwind, Liszt, pater Peter, stara žena. — Doprni kip cesarja Franca Jožefa. — Kanji v boju, nagačeni. — Sova, nagačena. — Divja raca, nagačena. — Divji zajec, nagačen.

97 inventarnih števil.

9. Telovadno in igralno orodje. (Varih J. Bajželj.)

Kupljeno: Drevo. — 2 žogi za tamburin. — Žoga za lučanje. — Polna žoga. — Železna krogla. — Omarica za magnezijo. — Popravila.

53 inventarnih števil.

III. Statistika učencev.

	Prijavili.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Skupaj	V ^{0/0}
I. Število učencev koncem šol. leta 1911-12	18	34 ³	33 ²	39 ³	26 ²	29	24	24 ¹	209 ¹¹	—
Število učencev v začetku šol. leta 1911-12	28	30 ¹	26 ³	23 ²	33 ³	22 ²	24	24	182 ¹¹	98
Med šolskim letom vstopilo	—	—	—	—	—	1 ²	1	1	3 ²	2
Vseh sprejetih je torej bilo	28	30 ¹	26 ³	23 ²	33 ³	23 ⁴	25	25	185 ¹³	—
in sicer: Na novo: na podlagi sprejemne izkušnje	—	9 ¹	—	—	—	1 ²	—	1	11 ³	6
iz nižjih razr. premeščenih	28	—	1	—	—	2	1	—	4	2
repetentov	—	—	—	1	—	—	2	1	4	2
Zopet sprejetih: iz nižjih razredov premeščenih	—	16	22 ³	19 ²	32 ³	15 ²	19	21	144	80
repetentov	—	6	3	3	1	5	3	2	23	12
Med šolskim letom jih je izstopilo	4	5	3	2	0 ¹	2	—	—	12 ¹	6
Število učencev koncem šolskega leta 1911-12	24	26 ¹	23 ³	21 ²	33 ³	21 ⁴	25	25	174 ¹²	—
II. Po rojstnem kraju:										
Iz Idrije	18	14 ¹	14 ²	10 ²	20 ¹	5 ³	9	7	79 ⁹	44
Iz idrijskega okraja	3	1	2	1	2	2	2	1	11	5
S Kranjskega sicer	2	6	5	6	3	7 ¹	9	8	44 ¹	25
S Primorskega	1	3	2	3	6	5	4	8	31	23
S Štajerskega	—	—	—	1	1 ¹	1	1	1	5 ¹	2
S Koroškega	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1 ^{1/2}
S Tirolskega	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1 ^{1/2}
S Češkega	—	1	0 ¹	—	—	1	—	—	2 ¹	1
III. Vere so vsi rimsko-katoliške	24	26 ¹	23 ³	21 ²	33 ³	21 ⁴	25	25	174 ¹²	—
IV. Po materinščini:										
Slovenci	23	24 ¹	23 ³	21 ²	31 ¹	20 ⁴	25	25	169 ¹¹	97
Nemci	—	2	—	—	2 ¹	—	—	—	4 ¹	2
Čehi	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1 ^{1/2}
V. Po bivališču staršev:										
Iz Idrije ali najbližje okolice	18	18 ¹	16 ³	12 ²	24 ²	7 ³	10	7	94 ¹¹	54
Od drugod	6	8	7	9	9	14 ¹	15	18	80 ¹	46
VI. Šolnina:										
Za I. polletje jih je plačalo šolnino	3	16 ¹	3 ³	5 ²	3 ³	6 ²	7	5	45 ¹¹	3
K . . .	60	510	180	210	180	240	210	150	1740	—
Za II. polletje jih je plačalo šolnino	1	9	5	10	7 ¹	5 ²	7	5	48 ³	1
K . . .	20	270	150	300	240	210	210	150	1550	—
Skupaj K . . .	80	780	330	510	420	450	420	300	3290	—

IV. Podpore učencem.

a) Dijške ustanove.

1) <i>Kočevar Franc, III. r.,</i> Janez Thaler pl. Neuthal, I. m.	K	51.61
2) <i>Hladnik Anton, IV. r.,</i> Fr. Hladnik	"	60.—
3) <i>Gustin Julij, V. r.,</i> Jan. Jur. Weiss, I. m.	"	453.44
4) <i>Uršič Franc, V. r.,</i> Matija Sever, I. m.	"	166.—
5) <i>Pirc Franc, VI. r.,</i> M. Lamb in Schwarzenberg II. m.	"	186.—
6) <i>Uršič Julij, VI. r.,</i> Ivan Tomsič	"	153.—
7) <i>Vremšak Emil, VI. r.,</i> Adam Schuppe	"	68.—
8) <i>Hammerlitz Rudolf, VII. r.,</i> fond preost. doh. kazni	"	300.—
9) <i>Sonc Stanislav, VII. r.,</i> Karol Luckmann, I. m.	"	279.79
		K 1717.84

b) Lokalne podpore.

I. Podporno društvo za dijake na realki v Idriji. Društvo je imelo dne 15. decembra 1911 redni občni zbor: za upravno leto 1912 so bili izvoljeni v odbor: *Dr. Stanislav Beuk*, predsednik; *Valentin Lapajne*, predsednikov namestnik; *Ivan Bajželj*, tajnik; *Baltazar Baebler*, blagajnik.

Pokrovitelj društva postane, kdor plača K 100; društenik K 10; podpornik vsak, ki društvu kaj daruje.

Zaznamek pokroviteljev, društenikov in podpornikov v tekoči upravni dobi (sklep junija):

a) Pokrovitelji: *C. kr. ministrstvo za javna dela* K 300, *mestna občina idrijska* K 300, *Okraj. hranil. in posojilnica v Idriji* K 200, *dežel. odbor vojvodine Kranjske* K 150, *Slapenska posoj. v Vipavi* K 100, *† maturant Milan Medica* K 100.

b) Društeniki: *Antloga Jakob*, *Baebler Baltazar sen.*, *Baebler Baltazar jun.*, *Bajželj Ivan*, *Dr. Beuk Stanislav*, *Ciniburk Franc*, *Dežela Josipina*, *Didič Franc*, *Gangl Engelbert*, *Goli Franc Ksav.*, *Harmel Dragotin*, *Helmich Vaclav*, *Kenda Ivan*, *Kenda Peter*, *Kobal Alojzij*, *Kobal Matevž*, *Kuželički Juro*, *Lapajne Dragotin*, *Dr. Lončar Dragotin*, *Nardin Julij*, *Novak Alojzij*, *Dr. Novak Fr.*, *Novak Julij*, *Dr. Omersa Niko*, *Dr. Papež Milan*, *Pegan Alojzij*, *Penco Klemen*, *Pirc Danilo*, *Pirnat Mohor*, *Potočnik Rudolf*, *Prelovec Franc*, *Primožič Andrej*, *Sax Hinko*, *Slavik Bohumil*, *Stranetzky Kajetan*, *Šepetavec Josip*, *Šinkovec Fran*, *Dr. Šverak Jan J.*, *Šotola Jaroslav*, *Tavzes Franc*, *Tejkal Ivo*, *Turk Ivan*, *Vidic Filip*, *Živic Josip*.

c) Podporniki: *Babin Miloš* 1 K; *Buh Pavla* 1 K; *Burnik Josip* 2 K; *Burnik Lina* 1 K; čisti dobiček koncerta, ki so ga pridili realci pod vodstvom g. c. kr. učitelja *Leopolda Kernca*, K 186.16; *Danihelka Anton* 2 K; *Gostiša Ferdinand* 1 K; *Gruden Josip* 1 K; *Hlebec Fran* 1 K; *Kavčič Franc* 2 K; *Kavčič Marija* 2 K; *Krapš Anton* 1 K; *Lapajne Helena* 1 K; *Lapajne Marija* 3 K; *Lipušek*

Andrej 1 K; Lunder Franc 1 K; Mačkovec Andrej 1 K; Murnik Anton 1 K; Nagode Franc 1 K; Narodna čitalnica v Idriji namesto venca na grob g. Jana Grudna 10 K; Notr. posojilnica v Postojni 20 K; Novak Otmar 1 K; Novak Rajko 1 K; Okr. hranilnica in posojilnica v Idriji, namesto venca na grob g. Jana Grudna 25 K; Pleskovič Rudolf 1 K; Dr. Pregelj Ivan 2 K; pl. Premereš Kajetan 1 K; Rupnik Josip 2 K; Seljak Josip 1 K; Sojka Josip 2 K; Souvan Marija 1 K; Šabec Avgustin 2 K; Štros Leopold 1 K; Štraus Ivan 2 K; Štravs Marija 2 K; Šuntar Ana 2 K; Treven Ignacij 1 K; Treven Karel 2 K; Vončina Franc X. 1 K; Vončina Marija 6 K; Vojaško veteransko društvo namesto venca na grob g. Jana Grudna 10 K; Zadruga trgovskih in svobodnih obrtov namesto novoletnih daril 96 K; Zagar Janjo 1 K.

**Račun podpornega društva za dijake na realki v Idriji
upravno leto 1911.**

Stev.	D o h o d k i	K	vin.	Stev.	I z d a t k i	K	vin.
1	Saldo iz upravnega leta 1910	2	16	1	Za nove knjige	515	79
2	Dar c. kr. ministristva za javna dela	300	—	2	Za obleke in obuvala	611	50
3	Dar idrijske mest. občine	200	—	3	Za vezavo in popravo starih knjig	81	46
4	Dar okrajne hranilnice in posojilnice v Idriji	100	—	4	Za pobiranje članarine in podpor	27	—
5	Dar „Notranjske posojilnice“ v Postojni	20	—	5	Prispevek k stanarini dvema dijakoma	72	—
6	Dar „Slapenske posojilnice“ v Vipavi	50	—	6	Denarna podpora dijakom	34	—
7	Ustanovnik maturant + Milan Medica	100	—	7	Poštnina, papir in dr.	5	—
8	Čisti dohodek javne dijaške telovadbe	297	38	8	Za kolek	1	26
9	Dar trgovcev in obrtnikov nam. novoletnih daril	122	—	9	Vložil v hranilnico	508	54
10	Za prodanih 25 izvodov Pirčeve zgodovine	20	—				
11	Članarina, ozir. podpora idrijskih dobrotnikov	640	70				
12	Podpore zunanjih dobrotnikov	10	—				
	Skupaj	1862	24			1856	55
	Če se odštejejo izdatki	1856	55				
	Ostane v blagajni saldo	5	69				
	Vrednost hranilnih knjižic je znašala koncem leta 1910	8598	76				
	Vrednost hranil. knjižic znaša koncem leta 1911	9533	37				
	Torej prirastek v letošnjem letu	934	60				

Društvo je nakupilo v začetku šolskega leta 192 novih šolskih knjig za 515.79 K. Med 224 učencev je bilo razdeljenih v posojilo 1968 šolskih knjig iz društvene knjižnice. 30 učencev je „Podporno društvo“ obdarilo z obleko, in sicer je dobilo 17 učencev popolno zimsko obleko, 3 učenci pelerine in 11 učencev čevlje.

2. Idrijsko prebivalstvo je kazalo v dejanju vedno in povsod blago srce in radodarne roke za realčno mladino in z veseljem podpiralo vsako akcijo v pomoč ubožnim dijakom. Več jih daje potrebnim učencem hrano, nekateri tudi stanovanje ter prispevke za nabavo obleke in učnih pripomočkov. Gg. zdravniki so v mnogih slučajih lečili brezplačno bolne realce.

Poročevalec se zahvaljuje vsem dobrotnikom kar najtopleje: C. kr. ministrstvu za javna dela, odnosno c. kr. rudniški direkciji v Idriji, mestni občini idrijski, Okr. hranilnici in posojilnici v Idriji, Notranjski posojilnici v Postojni, Slapenski posojilnici v Vipavi, p. i. sorodnikom pok. maturanata M. Medice, vsem p. i. članom ter podpornikom „Podp. društva“ za njih denarne prispevke. Iskreno se zahvaljuje dalje g. c. kr. učitelju Leop. Kerncu kot prireditelju dijaškega koncerta v prid „Podp. društvu“, kakor tudi bl. gospodičnam Leni Lapajnetovi, Zinki Pečirerjevi in Anici Pečirerjevi za prijazno sodelovanje ter gg. H. Saxu in Fr. Ciniburku za brezplačno nabavo lepakov, vabil in vstopnic.

Naj bi blagi mladinaljubi ohranili še nadalje svoje gorko srce naši mladini ter dobili kar največ posnemalcev.

V. Šolsko zdravstvo.

Zdravstveno stanje učencev je bilo v preteklem šolskem letu primeroma še prav zadovoljivo vključno temu, da se je dolgo časa pojavljala v mestu škrlatinka. Nastopila ni ravno epidemično, vendar je obbolelo precejšnje število mladih ljudi na tej bolezni. Izmed realcev sta obbolela dva; eden jo je prebolel, drugega pa je spravila morilka v prezgodnji grob. (Glej v kroniki!) — Šolskih zamud zaradi bolezni je bilo manj kot prejšnja leta, več pa zavoljo kontumacije.

Najvažnejše zdravstvene uredbe so bile naslednje:

a) V šolskem poslopju. Po učnih sobah, stopnicah in hodnikih so nastavljeni higienični pljuvalniki, stranišča so prirejena za poplavljenje z vodo, urinoarji se namažejo večkrat s posebnim oljem. Tla učnih sob in telovadnice se napoje trikrat na leto z oljem zoper prah. Ob daljšem odmoru ob 10. uri zapuščajo učenci učne sobe, da se med tem dobro prezračijo. V tem času se izprehajajo po prostornem realčnem dvorišču in po velikem travniku za realčnim poslopjem. V vseh nadstropjih je učencem na razpolago izborna pitna voda iz vodovoda. — Dve učni sobi sta se po predpisih desinficirali. — V začetku šolskega leta se prečita v nižjih razredih navodilo: Kako je ravnati z razpokljivimi in lahko vnet-

ljivimi snovmi, ki jih rabimo v vsakdanjem življenju, ob koncu šolskega leta pa se je učencem vnovič priporočilo, da si nabavijo knjižice: L. Burgerstein, Zdravstvena pravila, Določbe glede odvratanja jetike (odlok c. kr. min. predsed. z dne 24. aprila 1902, štev. 29949) in Dr. Lamberg, Die erste Hilfe bei plötzlichen Unglücksfällen. — V telovadnici sta obešeni Eschner-Esmarchovi nastenski slike o prvi pomoči v neizgledah, v kabinetu telovadnice pa je za vsak slučaj pripravljena „domača lekarna“ s potrebnimi zdravili in obvezami. — Na pravilno negovanje telesa in posameznih udov se opozarjajo učenci pri telovadbi, lepopisju in izletih, še posebej pa o škodljivem vplivu alkohola na človeški organizem pri pouku prirodopisa in kemije. — Za slučaj ognja na realki prirejene poizkusi so pokazali tudi letos, da je za ta primerljaj narejeni načrt odhoda iz poslopja popolnoma primeren.

b) *Dijaška stanovanja* je pregledala posebna komisija tekom prvega polletja. Stanovanja odgovarjajo zdravstvenim predpisom. Kjer je bilo treba, je komisija nasetovala izpremembe, v posameznih slučajih pa naročila učencem, oziroma njihovim staršem, da si poiščejo druga stanovanja. Tudi sicer je šlo ravnateljstvo, kakor tudi učiteljstvo rado staršem na roke pri izbiranju stanovanj.

c) *Telovadba, dijaške igre, športi.*

Upoštevajoč ministrske odločbe glede telesne vzgoje, se je izkušalo po možnosti tudi v tekočem šolskem letu oblažiti s primernimi telesnimi vajami slabe vplive, ki jih povzroča bivanje v šoli na telesno zdravje.

Poleg obvezne šolske telovadbe so imeli učenci zavoda priliko obiskavati **prostovoljno telovadbo**, ki jo je vodil učitelj telovadbe. Prostovoljna telovadba se je gojila v dveh oddelkih. V prvem, nižjem oddelku so telovadili učenci priprav., I., II. in III. razreda vsak ponedeljek in četrtek od 5. do pol 7. ure popoldne. Ti učenci so bili razdeljeni v 3 ali 4 vrste ter so telovadili večinoma iste vaje, ki so predpisane v učnem načrtu za nižje razrede. Kot predtelovadci so pomagali učenci višjih razredov in sicer: Albert Ant., Slavik Vlad., Martelanc Avg., Tauber Jos. in Vremšak E. Telovadilo se je 38 krat in je bilo navzočih skupaj 904 učencev; največ telovadcev v eni uri je bilo 43, najmanj 6, povprečno 23,8.

V drugem, višjem oddelku so telovadili učenci od IV. do VII. razreda. Telovadili so v 2 ali 3 vrstah ob sredah od 5. do pol 7. ure in ob sobotah od pol 6. do 7. ure popoldne. Vadili so vaje po učnem načrtu za višje razrede, boljši telovadci so se urili tudi v težjih vajah. Posameznim vrstam so predtelovadili učenci: Ostanek Fr., Levstek Bož., Uršič Jul., Dominco Fr., Seljak Ant., Vončina Drag. in Lapajne Dimit. V 55 telovadnih urah sta bila navzoča 802 učenca, največ jih je bilo 26, najmanj 6, povprečno 14,6.

Od začetka šolskega leta pa do ugodne jeseni in od pomladi do konca šol. leta so se gojile tudi **dijaške igre** pod milim nebom.

Učencem je na razpolago lepo in obsežno igrišče ob sredah in in sobotah popoldne od 2. do 5. ure. Igrali so naslednje igre: tamburin, kroket, balin, boj za trdnjavo, žogo biti, žogo čez vrv, rokomet, nogomet in metalno žogo z ročajem. S posebnim veseljem so igrali večji učenci nogomet; priredili so v nedeljo dne 19. maja tudi medsebojno tekmo, katere rezultat je bil 6 : 2. Skupaj se je igralo v 28 popoldnevih 86 ur.

Žal, da za plavanje in kopanje pod milim nebom ni primerne kopalnice, ki bi bilo za dijake, kakor tudi za prebivalstvo mesta Idrije neprecenljive vrednosti. Sicer je ob Idriji nekaj prostorov, ki so primerni za kopanje, a niso uporabni za plavanje, ker so premajhni.

Vremenske razmere pretekle zime so bile tako neugodne, da ni bilo prilike niti za drsanje niti za sankanje. Zaraditega tudi niso izkazani v prvi razpredelnici sankaci in drsalci.

Razred	Število učencev	Obvezno telovadbo je obiskovalo		Prostovoljno telovadbo je obiskovalo		Igralci		Plavalci		Obvezne telovadbe začasno oproščeni		Obvezne telovadbe vse šolsko leto oproščeni	
		štev.	0/0	štev.	0/0	štev.	0/0	štev.	0/0	štev.	0/0	štev.	0/0
Pripr.	24	24	100	17	70'8	14	58'3	5	20'8	—	—	—	—
I.	25	23	92	13	52	15	60	9	36	1	4	1	4
II.	23	17	73'9	11	47'8	13	56'5	7	30'4	2	8'6	4	17'3
III.	21	17	80'9	9	42'8	12	57'1	3	14'2	1	4'7	3	14'2
IV.	33	27	81'8	18	54'5	15	45'4	15	45'4	5	15'1	2	6
V.	21	18	85'7	11	52'3	16	76'1	10	47'6	1	4'7	2	9'5
VI.	25	21	84	9	36	15	60	12	48	3	12	1	4
VII.	25	23	92	8	32	9	36	21	84	1	4	1	4
Skupaj	197	170	86'2	96	48'7	109	55'3	82	41'6	14	7'1	14	7'1

Obisk prostovoljne telovadbe.

Oddelek	Dnevi	Telovadci	Največ	Najmanj	Povprečno
nižji	38	904	43	6	23'8
višji	55	802	26	6	14'6
Skupaj	93	1706	43	6	18'3

VI. Kronika.

1911.

- 12., 12. in 14. julija: Ustne zrelostne izkušnje v glavnem terminu.
15. septembra: Vpisovanje v pripravljalni in I. realčni razred.
16. septembra: Sprejemne izkušnje v I. razred.
16. septembra: Ponavljalne, dodatne izkušnje; sprejemne izkušnje v višje razrede.
18. septembra: Vpisovanje učencev v II. do VII. razred.
19. septembra: Slovesna služba božja.
20. septembra: Pričetek rednega pouka 1911-12.
25., 26. in 27. septembra: Pismene zrelostne izkušnje v jesenskem terminu.
3. oktobra: Maturant Milan Medica umrl.

† Milan Medica

je bil rojen 2. septembra 1891 v Št. Petru na Krasu. Na zavod je vstopil v šol. letu 1903-04 in dovršil v š. l. 1910-11 sedmi razred. K zrelosti izkušnji se je javil v jesenskem terminu in je prišel zaradi tega z velikih počitnic septembra meseca v Idrijo. Tu se ga je polotila škrlatinka, ki mu je pretrgala nit življenja. — Pokojnik je bil skromen, tih značaj in je imel posebno blago srce; od doma imovit, je podpiral svoje tovariše, kjerkoli in kolikor je mogel. Imel pa je tudi druge duševne vrline, ki so ga omilile vsem sošolcem. S svojim prikupljivo-vljudnim vedenjem in s svojo izredno marljivostjo si je pridobil srca svojih učiteljev. — Zavod in sošolci ga ohranijo v blagem spominu, „Podporno društvo“ pa ga je hvaležno vpisalo v imenik svojih ustanovnikov.

N. v m. p.!

4. oktobra: Slovesna služba božja na god Nj. Velikanstva cesarja Franca Jožefa I.
16. in 17. oktobra: Učenci gredo k izpovedi in k sv. obhajilu.
18. novembra: Spominška masa za Nj. Velikanstvo pokojno cesarico Elizabeto.
23. decembra do 2. januarja 1912: Božične počitnice.
1912.
10. februarja: Sklep I. polletja s sv. mašo in razdelitvijo izpričeval.
14. februarja: Pričetek rednega pouka v II. polletju.
4. in 5. marca: Učenci gredo k izpovedi in k sv. obhajilu.
30. marca: Dijaški koncert v prid „Podpornemu društvu“.
3. do 9. aprila: Velikonočne počitnice.

7. maja: Ravnatelj da na ta dan prosto.
 11. maja: Francosko predavanje profesorja Georges Louviera.
 25. do 29. maja: Binkoštné počitnice.
 30. maja: Izlet Mornariškega društva, krajevna skupina Ljubljana, v Trst; udeležilo se ga je iz Idrije 42 oseb; 33 dijakov, 4 profesorji.
 3., 4., 5. in 7. junija: Pismene zrelostne izkušnje.
 6. junija: Zavod se udeleži procesije sv. Rešnjega telesa.
 10. in 11. junija: Učenci gredo k izpovedi in k sv. obhajilu.
 10. junija: Strokovni nadzornik za risanje, profesor L. Pasdirek, nadzoruje pouk iz tega predmeta.
 22. junija: Zavod se udeleži cerkvenega obhoda na praznik sv. Ahacija.
 6. julija: Razdelitev letnih izpričeval za šol. l. 1911-12 po slovesni zahvalni službi božji.

VII. Vážnejši odloki šolskih oblasti.

C. kr. ministrstvo za nauk in bogočastje:

a) 1. januarja 1912, št. 31068 iz l. 1911: Učne knjige, ki nimajo natisnjenega datuma in števila aprobacijskega odloka, se ne smejo rabiti v šoli.

b) 17. januarja 1912, št. 32907 iz l. 1911: Hospitantinje se pod pogoji za javne učence smejo oprostiti plačevanja šolnine.

c) 25. januarja 1912, št. 41566 iz l. 1911: Gimn. ravnatelj dr. Josip Tominšek imenovan za strokovnega nadzornika telovadbe za Kranjsko, Primorsko, Dalmacijo in Tirolsko (italj. sr. šole).

č) 16. aprila 1912, št. 15126: Na dan izpovedi se konča pouk dopoldne že ob 11. uri.

B. Pouk.

I. Obvezni predmeti.

a) Učni načrt.

V šolskem letu 1911-12 so se poučevali obvezni učni predmeti po normalnem učnem načrtu za realke, objavljenim z razpisom c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk z dne 8. aprila 1901, št. 14741, oziroma po prehodnih določbah k temu razpisu. Le za pouk slovenščine in francoščine ima zavod poseben načrt, ki ga je odobrilo ministrstvo z odlokom z dne 7. junija 1901, št. 13152, in z dne 5. julija 1905, št. 23775. — Glede števila tedenskih ur za jezike je zaradi tega nastala razlika med normalnim učnim načrtom in načrtom za idrijsko realko.

Za učni jezik velja odlok c. kr. deželnega šolskega sveta za Kranjsko z dne 71. julija 1910, št. 4470, ki se glasi: C. kr. ministrstvo za bogočastje in nauk je dovolilo z odlokom z dne 26. junija 1910, št. 24156, da se poučuje na zavodu nemščina v vseh razredih, zgodovina in zemljepis v višjih razredih, oziroma na višji stopnji, dalje kemija in opisna geometrija v višjih razredih z nemškim učnim jezikom, za ostale učne predmete pa da se uvede, če so na razpolago aprobirane učne knjige, slovenski učni jezik. — Terminologija naj se podaja v vseh učnih predmetih v obeh jezikih in naj se tudi od učencev zahteva. — Od nemškega učnega jezika na slovenski jezik se mora prehajati sukcesivno. —

Na podlagi tega in prej omenjenih odlokov so se poučevali v preteklem šolskem letu obvezni učni predmeti, kakor kaže nastopna preglednica, ki pomenijo v njej števila tedenske ure, oklepaji pa nemški učni jezik.

Predmet	Pripravljen razred	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Skupaj
		r a z r e d							
Verouk	2	2	2	2	2	2	(2)	(1)	13
Slovenščina	4	3	3	3	3	3	3	3	21
Nemščina	12	(5)	(5)	(4)	(4)	(3)	(3)	(4)	28
Francoščina	—	—	—	5	4	(4)	(3)	(3)	19
Zemljepis	—	2	2	2	(2)	(1)	(1)	}(3)	10
Zgodovina	—	2	2	2	(2)	(3)	(2)		16
Matematika	4	3	3	(3)	4	4	(4,3)	(5)	26, 25
Prirodopis	—	2	2	—	} 3	2	2, 3	(3)	11, 12
Kemija	—	—	—	—		(3)	(2)	—	8
Fizika	—	—	—	3	2	—	(4)	(4)	13
Geometriško risanje	—	—	2	(2)	(3)	(3)	(3)	(2)	15
Prostoročno risanje	2	4	4	4	3	3	2	3	23
Lepopisje	1	1	—	—	—	—	—	—	1
Telovadba	1	2	2	2	2	2	2	2	14
Skupaj	26	26	27	32	34	33	33	33	218

V šolskem letu 1912-13 se razširi slovenski učni jezik na zemljepis v IV. r., na matematiko v III. r., geometrijo v III. r. in morda še na nekatere druge predmete, oziroma razrede. — Vsled odloka c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk z dne 29. maja 1912, št. 22169, se bo veronauk poučeval od šol. l. 1912-13 naprej v VII. razredu po 2 uri na teden.

b) Učne knjige za šolsko leto 1912-13 se naznanijo pravočasno na črni deski.

c) Šolske in domače naloge.

Iz slovenščine:

V. razred.

1. Iz počitniškega dnevnika. — 2. Voda in zrak. — 3. Meč in plug. — 4. V zimskem solncu. — 5. Lepa Vida. — 6. a) Snežinke naletavajo . . . kot da metuljčki beli na beli cvet po sladki med bi rojema hiteli (O. Župancič). b) Polna svetlih sanj noč sloni nad zemljo . . . (O. Župancič). — 7. V čem nam koristijo in škodujejo bakteriji. — 8. Deseti brat. — 9. Značaj našega mesta. — 10. Pokrajinsko ozadje „Krst pri Savici“.

VI. razred.

1. Oj, dom ti naš, ti krasni svet, Bog čuvaj te na veke let! (A. Funtek). — 2. Jesen in pomlad. — 3. Popotovanje. (Z ozirom na Levstikovega in Strelovega „Popotnika“). — 4. a) Ojčka, miru podoba. b) Kmetiška hiša — domovja steber častit. — Korist

gozda. (Zimsko razmišljanje). — 6. Pomen vode za lepoto pokrajine. — 7. Uporaba ogljikovih hidratov. — 8. Pastir in lovec. — 9. Pesem nas spremlja v zemskem življenju, vanjo izlivamo radost, bolest, v upanju, strahu, veselju, trpljenju pesmi odmev ostane nam zvest. (A. Medved). — 10. Mark Brut.

VII. razred.

1. Rudar. — 2. Umreti, bratje, težko ni, pustiti nade, to boli. (S. Gregorčič). — 3. O važnosti tiskarstva. — 4. Roka in stroj. — 5. Izrabljanje vodnih moči. — 6. Moje barke so razpele jadra, zapustile varne so pristane, moje barke plavajo v brezbrežnost. — Ah, vi cilji, moji zlati cilji, kak bliščite v daljni se krasoti! (O. Zupančič). — 7. Kemijska industrija. — 8. Prešernova elegija „Slovo od mladosti“.

Iz nemščine.

V. razred.

1. a) Die hauptsächlichsten Motive in der deutschen Ur Sage; b) Göthes „Erlkönig“ — eine Musterballade. — 2. Die Herbststimmung in der Natur und in der Seele des Menschen. — 3. Ist Zweifel Herzen nachgebür, daß moos der sêle werden sîr. (Die Schicksale Parzivals.) — 4. a) Und Friede auf Erden . . . ; b) Eine Tragödie am Weihnachtsabende. (Nach Fontanes „Die Brück' am Tay“.) — 5. Der Gedankengang in Schillers Gedichte „Die Kraniche des Ibikus“. — 6. a) Luthers Bedeutung für die deutsche Literatur; b) Wie sind Luthers Worte, man solle den Leuten auf Maul sehen, zu verstehen? — 7. Betrachte und genieße die Natur, doch lerne auch von ihr. — 8. Hermann und Dorothea, eine Idylle, ein Heldengedicht. — 9. Auch Mißerfolge sind ein Weg zum Ziel! — 10. Die Vorzüge und die Schattenseiten des „Messias“.

VI. razred.

1. Klopstock, Wieland — zwei Gegensätze. — 2. Welche Blumen — reife Garben. — 3. a) Was erfahren wir von der Vorgeschichte des Dramas in den zwei ersten Aufzügen Lessings „Minna von Barnhelm“? b) Just und Franziska — zwei Typen in der Geschichte des Dramas. — 4. Die südslavische Mutter. (Nach dem „Klaggesange von der edlen Frau Asan Agas“) — 5. a) Das Volkslied und Herder; b) Herder ein kritischer, Herder ein schaffender Geist. — 6. a) Was unterscheidet Götter von Menschen? (Frei nach Goethe.); b) Wie begründet Goethe das Thema: „Nur allein der Mensch vermag das Unmögliche“? — 7. Götz, der geliebte und verehrte, der gehaßte und verkannte Mann. — 8. Aber die Treue . . . (Weislingen). — 9. Der Karlschüler. (Ein Tag aus dem Leben des jungen Dichters der „Räuber“.) — 10. Goethe, Schiller und die Griechen.

VII. razred.

1. a) Wie ward der Mensch zum Menschen? (Gedanken Schillers in dem „Eleusischen Feste“.); b) Freiheit ruft die Vernunft, Freiheit, die wilde Begierde. (Mit Anschluß an Schillers „Spaziergang“.) — 2. Wenn die Heimat zu ihren Toten zu Besuche kommt . . . (Alleg. Schilderung.) — 3. Die klassischen und christlichen Momente in Goethes „Iphigenie auf Tauris“. — 4. Ein Abschied und ein Gruß. (Betrachtungen eines Septimaners in der Neujahrsnacht.) — 5. Grillparzer, der dritte im Bunde mit Goethe und Schiller. — 6. a) Inwieferne ist Geibels Gedicht „Der Bildhauer des Hadrian“ ein Bekenntnis des Dichters selbst? b) Das Menschenherz hat keine Stimme im finstern Räte der Natur. (Lenau). — 7. a) Wer ist ein unbrauchbarer Mann? Der nicht befehlen und auch nicht gehorchen kann. (Goethe); b) Die Sterne, die begehrt man nicht, man freut sich ihrer Pracht. (Goethe). — 8. Natur und schöne Literatur. (Ansichten über das Verhältnis der beiden in der Geschichte der deutschen Kunst.). — 9. Als ich Abschied nahm . . . — 10. Maturitätsarbeit.

Prebrana slovstvena dela.

Iz slovenščine.

V. razred.

Jurčič, Deseti brat. — Cankar, Hlapec Jernej. — Askerc, Stara pravda in izbor iz Jadranskih biserov.

VI. razred.

Ilbor iz Prešernovih, Gregorčičevih, Stritarjevih, Levstikovih in Župančičevih pesmi. — Shakespeare, Julij Cezar.

Iz nemščine.

V. razred.

Goethe, Hermann und Dorothea. — Wieland, Oberon.

VI. razred.

Lessing, Minna von Barnhelm. — Goethe, Götz von Berlichingen. — Schiller, Balladen.

VII. razred.

Goethe, Iphigenie auf Tauris. — Schiller, Wilhelm Tell. — Grillparzer, Die Ahnfrau.

Prosta predavanja.

Iz slovenščine.

1. Ideje in zastopniki starejšega panslavizma. (Slavik). — 2. Slovenci na pragu dvajsetega stoletja. (Sevnik) — 3. Oton Župančič. (Peteln.)

Iz nemščine.

1. Schiller und seine Balladen. (Ramor.) — 2. Raimunds Verschwenker. (Punčuh.) — 3. Von den Anfängen der Entwicklung der Musik. (Turk Vladislav.) — 4. Die Radioaktivität der Substanz. (Kruc.) — 5. Der moderne Ingenieur. (Uršič.) — 6. Irrsinn und Genie. (Hammerlitz.) — 7. Kurze Übersicht der Entwicklung von Ackerbau und Viehzucht. (Dominco.) — 8. Etwas über die Erhaltung der Energie. (Sancin.) — 9. Die Weltbildung. (Sonc.) — 10. Zur Entwicklungsgeschichte des ärztlichen Standes. (Bonča.) — 11. Der Mensch und das Tier. (Terpin.) — 12. Bewohnte Welten. (Pahor.) — 13. Die Bedeutung der Schmetterlinge im Haushalte der Natur. (Pribil.) — 14. Das Wandern der Vögel. (Dekleva.) — 15. Volkswirtschaftliche Systeme. (Tomec.) — 16. Etwas über die Flugtechnik und Schifffahrt. (Erzen.) — 17. Tell und sein Mythos. (Kristancič.) — 18. Über das Leben der Tiere in Höhlen. (Jereb.) — 19. Über den „Stein der Weisen“. (Turk V.) — 20. Maskerade in der Tierwelt. (Ferjančič.) — 21. Die Bewegung der Pflanzen. (Dominco.)

d) Uspeh pouka.

1. Pregled klasifikacije koncem šolskega leta 1911-12.

		Pripravl.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Skupaj	V ⁰ / ₀	
Število učencev koncem šolskega leta		23	26	23	21	33	21	25	25	174	—	
Vedenje	prav lepo	15	6	4	4	8	4	12	5	43	25	
	lepo	8	15	19	15	22	11	10	18	110	63	
	primerno	—	4	—	2	3	6	3	1	19	11	
	neprimerno	—	1	—	—	—	—	—	1	2	1	
	brez reda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Skupaj . .	23	26	23	21	33	21	25	25	174	100	
Splošni napredek	Za prestop v višji razred jih je	odlično sposobnih z odličnim uspehom }	6	1	2	—	—	2	2	3	10	5 ¹ / ₂
		sposobnih z dobrim uspehom }	17	17	13	15	25	10	15	15	110	63
	Razred je dovršilo	vobče sposobnih	—	—	4	—	2	—	—	—	6	3 ¹ / ₂
		nesposobnih z nezad. uspehom }	—	8	4	5	1	5	3	—	26	15
	Neklasifikovanih je	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Ponavljalni izpit jih ima . .	—	—	—	1	5	4	5	7	22	13	
	Dodatni izpit jih ima . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Skupaj . .		23	26	23	21	33	21	25	25	174	100	

2. Dodatek h klasifikaciji v šolskem letu 1910-1911.

		Pripravi.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Skupaj	V ^o o
Ponavlj. in dodat. izpitov		—	1	4	1	1	6	4	3	20	9
Izmed teh uspešnih		—	1	3	1	1	3	4	3	16	80
Splošni napredek je tedaj končno bil:	odličnih . . .	2	3 ¹	3	2 ¹	4	2	2	1	17 ²	8
	spodobnih . .	16	20 ²	22 ²	25 ²	15 ¹	20	18	21	141 ⁷	66
	vobče spodobnih	—	5	—	5	5 ¹	—	—	—	15 ¹	7
	nespodobnih .	—	7	8	7	4	6	5	2	39	17
	neklasifikovanih	—	—	1	—	—	1	—	—	2	2
	Skupaj . .	18	35 ³	34 ²	39 ³	28 ²	26	25	24	214 ¹¹	—

Male številke poleg večjih pomenijo zasebne učence (učenke).

e) Zrelostne izkušnje

Šolsko leto 1910-11.

a) Poletni (glavni) termin.

O pismenih izkušnjah se je poročalo v lanskem izvestju.

Ustne izkušnje so se vršile 12., 13. in 14. julija 1911 pod predstvom c. kr. dež. šolskega nadzornika Franca Hubada. Ustne izkušnje je delalo 20 maturantov; izpraševalna komisija je pripoznala enemu kandidatu zrelost z odliko, 5 se je pripoznala zrelost soglasno, 12 z večino glasov, 2 pa sta bila reprobirana, in sicer eden na pol leta, drugi na celo leto.

Imenik maturantov, ki so dobili izpričevalo zrelosti:

I m e	Rojstni kraj in leto	Š t u d i j		Je izjavil, da se posveti
		čas	kraj	
Accetto Viktor	Ljubljana 1890	190 ² / ₃ —191 ⁰ / ₁₁	Ljubljana Idrija	tehniki
Bonča Ludovik	Idrija 1893	190 ⁴ / ₅ —191 ⁰ / ₁₁	Idrija	montanistiki

I m e	Rojstni kraj in leto	Š t u d i j		Je izjavil, da se posveti
		čas	kraj	
Bratina Josip	Otlica 1892	190 ⁴ / ₅ —19 ¹⁰ / ₁₁	Idrija	geodeziji
Brzin Dragotin	Ljubljana 1891	190 ³ / ₄ —19 ¹⁰ / ₁₁	Idrija	geodeziji
Burnik Franc	Idrija 1893	190 ³ / ₄ —19 ¹⁰ / ₁₁	Idrija	montanistiki
Gabrovšek Franc	Idrija 1893	190 ⁴ / ₅ —19 ¹⁰ / ₁₁	Idrija	davkariji
Kandare Franc	Dane 1891	190 ³ / ₄ —19 ¹⁰ / ₁₁	Idrija	geodeziji
Kanduč Valentin	Idrija 1891	190 ³ / ₄ —19 ¹⁰ / ₁₁	Idrija	geodeziji
Kunc Josip	Logatec 1893	190 ⁴ / ₅ —19 ¹⁰ / ₁₁	Idrija	železnici
Makuc Franc	Idrija 1892	190 ³ / ₄ —19 ¹⁰ / ₁₁	Idrija	davkariji
Molka Viktor	Kamnik 1891	190 ² / ₃ —19 ¹⁰ / ₁₁	Ljubljana Idrija	tehniki
Prelovec Henrik	Idrija 1894	190 ⁴ / ₅ —19 ¹⁰ / ₁₁	Idrija	tehniki
Ranzinger Ignacij	Zoplice pri Zagorju 1890	190 ³ / ₄ —19 ¹⁰ / ₁₁	Ljubljana Idrija	montanistiki
Šinkovec Viktor	Idrija 1893	190 ⁴ / ₅ —19 ¹⁰ / ₁₁	Idrija	montanistiki
Zavzes Ivan	Idrija 1893	190 ⁴ / ₅ —19 ¹⁰ / ₁₁	Idrija	zavarovalni tehniki
Zeršar Josip	Logatec 1890	190 ³ / ₄ —19 ¹⁰ / ₁₁	Idrija	železnici
Vončina Ferdinand	Idrija 1894	190 ⁴ / ₅ —19 ¹⁰ / ₁₁	Idrija	davkariji
Vončina Josip	Ljubljana 1892	190 ² / ₃ —19 ¹⁰ / ₁₁	Ljubljana Idrija	eksportni akademiji

Šolsko leto 1911-12.

a) Jesenski termin.

K zrelostnim izkušnjam so se priglasili trije javni učenci zavoda. Pismene izkušnje so se vršile dne 25., 26. in 27. septembra. Naloge so bile sledeče:

1. Iz francoščine:

Les Pêches. (Raconter le morceau en abrégé.)

2. Iz nemščine:

Naizbero: a) Viel gilt das Schwert, noch mehr der Pflug.
b) Die Chemie als zerstörende und aufbauende Wissenschaft. c) Warum erregen unter den zahlreichen Feinden Österreichs die Türken unser besonderes Interesse?

3. Iz opisne geometrije:

a) Beleuchte das hohle Prisma, das sich über $ABCDE$ als Grundfläche erhebt und dessen durch A gehende Seitenkante AF ist, wenn die durch F gehende Deckfläche entfernt wird und der Punkt F seinen Schlagschatten auf P_1 nach F_1 wirft!

$A (x=0, y=0, z=6)$; $B (4, 0, 3)$; $C (7, 0, 6)$; $D (6, 0, 10)$;
 $E (2, 0, 10)$; $F (3.5, 6, 5)$; $F_1 (6, 4, 0)$.

b) In P_1 liegen die Kreise $K / O(3, 8, 0)$; $r=2.2$ und $K / M(7.3, 8.5, 0)$ $r=1.5$, über denen sich Zylinder mit den Achsen OO und MM erheben. Suche die Schnittlinie dieser Flächen!

$O (6.5, 3.5, 6)$; $M (2.5, 3.5, 6)$.

c) Lege in einem Punkte eines einschaligen Drehhyperboloides an dieses die Berührungsebene!

4. Iz slovenščine: Pismena izkušnja je odpadla zaradi določbe odstavka 11. § 6. predpisa o zrelostnih izkušnjah z dne 29. februarja 1908, št. 10051.

Ustne izkušnje se niso vršile, ker so vsi trije kandidati od njih odstopili.

b) februarski termin.

V tem terminu ni bilo na zavodu zrelostnih izkušenj.

c) Poletni (glavni) termin.

Pismene izkušnje so se vršile dne 3., 4., 5. in 7. junija, ustne pa 5., 6., 8. in 9. julija 1912.

Maturanti so dobili v izdelavo sledeče naloge:

1. Iz opisne geometrije:

a) Gegeben sind drei nicht in einer Geraden liegende Punkte a ($x=0$, $y=3$, $z=5$), b (2 , 1 , 1), c (5 , 4 , 1); man bestimme jenen Punkt, welcher von allen drei Punkten gleich weit entfernt ist und in einer Ebene A ($x=-2$, $y=2$, $z=-1$) liegt.

b) Es ist der im Innern eines hohlen Drehparaboloides, welches die erste Projektionsebene im Scheitel a ($3, 4, 0$) berührt, bei Parallelbeleuchtung entstehende Schatten zu bestimmen; hiebei sei $r=2.5$ der Halbmesser jenes Parallelkreises, der die Entfernung $z=4$ von P_1 besitzt. Zur Bestimmung der Lichtstrahlen ist der Schatten des Mittelpunktes m ($5, 2, 0$) gegeben.

c) Gegeben sei ein Drehzylinder, dessen eine Basis in der Ebene A ($3, 7, 8$) liegt, ihr Mittelpunkt sei bestimmt durch m ($x=1$, $z=3$), $r=2.5$, $h=10$. Von einem zweiten schiefen Zylinder kennt man die Richtung der Erzeugenden, welche zur Strecke p ($11, 5, 4$) q ($13.5, 2, 0$) parallel sind; als Basis dieses zweiten Zylinders ist ein in P_1 liegender Kreis mit dem Halbmesser $r=3$ so zu wählen, das die Durchschnittskurve einen Doppelpunkt besitzt.

2. Iz francoščine:

Napoléon Bonaparte.

3. Iz nemščine:

Na izbero: a) Inwiefern beeinträchtigen die Türkeneinfälle die ruhige Entwicklung der Kultur Österreichs und Europas überhaupt?

b) Der Selbsterhaltungstrieb bei der Pflanze, beim Tiere und Menschen.

c) Schuld und Sühne im Geschieke der Völker.

4. Iz slovenščine:

Na izbero: a) Grško nam je dalo modrost in lepoto, Rim moč, kršanstvo pa je prineslo ljubezen. H. Sienkiewicz.

b) Pomen leta 1848 za razvoj naše monarhije.

c) Pomen kemije v vsakdanjem življenju.

Podatki o ustnih izkušnjah in imena aprobiranih maturantov se objavijo v prihodnjem izvestju.

II. Neobvezni predmeti.

a) Petje. (Poučeval L. Kernc.)

Petje se je poučevalo v dveh tečajih po 2 uri na teden. V prvem tečaju je služila za podlago pevskemu pouku H. Druzovičeva pesmarica, II. in III. del. Obravnavale so se note, intervali, takti, dur-škale, dinamiška znamenja i. t. d. Pele so se dvoglasne in triglasne narodne in umetne pesmi. — V drugem tečaju se je gojilo čveteroglasno narodno, umetno in cerkveno petje.

Udeležba I. tečaja: v prvem polletju 25, v drugem 23 učencev.

Udeležba II. tečaja: v prvem polletju 29, v drugem 27 učencev.

b) Vaje v kemiškem laboratoriju. (Vodil B. Baebler.)

I. Prvi tečaj za V. razred; obisk: 7 učencev; dve tedenski uri.

Predelana tvarina: Navodilo o uporabi navadnih kemičnih priprav. Vaje v topljenju, precipitaciji, filtraciji, kristalovanju, destilaciji i. t. d. Določevanje specifične teže trdnih in tekočih snovi. Določevanje parafinovega tališča. Disociacija kislin.

Analiza najvažnejših anionov in kationov v anorganskih spojinah. Spektroskopsko določevanje nekaterih elementov.

Poizkusi vzporedno z obligatno, v razredu predelano tvarino: Eksperimentalno izvajanje nekaterih osnovnih kemičnih zakonov, plamen, poizkusi z vodikom in ogljikovim dioksidom i. t. d.

Tehnični poizkusi, n. pr. dobivanje pepelike iz pepela, proizvodnje žveplene kisline, katalitični upliv rujavega manganovca i. t. d.

II. Tečaj za VI. razred; obisk: 7 učencev; 2 tedenski uri.

Predelana tvarina: Določevanje vrelišča in tališča. Kvalitativno določevanje ogljika, vodika, dušika, žvepla, fosforja in halogenov v organskih snoveh. Kvalitativno določevanje najvažnejših organskih spojin.

Nekaj gravimetričnih in volumetričnih analiz, med drugim določevanje trdote idrijskih voda.

Vaje vzporedno z obligatno, v razredu predelano tvarino: Metan, parafin, alkoholno vrenje, določevanje alkohola v pivu, očetna kislina in acetati, formaldehid, aceton, kloroform, jodoform, oksalna kislina, mlečna kislina, tolsče, vinska kislina, grozdni sladkor, trsni sladkor, škrob, celuloza, berlinsko in turnbulsko modrilo, benzol, nitrobenzol, fenol, trinitrofenol, hidrokinon, resorcin, anhidrid, ftaleinove kisline, tanin, naftalin.

Tehnični poizkusi: Dobivanje etra, proizvodnje alkohola iz slada, izdelovanje mila, dobivanje nekaterih mineralnih in organskih barvil, barvanje z mineralnimi in organskimi barvili i. t. d.

Učenci V. in VI. razreda so si ogledali 28. maja t. l. pod vodstvom strokovnega učitelja za kemijo žgalnico za živo srebro v Idriji.

C. Vaje v streljanju.

Kakor v preteklem šolskem letu, so se tudi v tekočem letu vršile na zavodu vaje v streljanju, ki so se jih udeleževali učenci VI. in VII. razreda s hvalevredno vnemo. Streljanje ima za mladeniča posebno privlačno moč, zakaj skoraj vse druge telesne vaje in športe izvaja srednješolec lahko sam, če ima do njih veselje, za vežbanje v streljanju pa ima le malokdo priliko in potrebna denarna sredstva. Z veseljem porabi tedaj priložnost, ki mu jo nudi šola, da se brez stroškov izvežba v streljanju pod strokovnim vodstvom.

Vaje v streljanju imajo dvojni pomen: Mlademu strelcu krepe telo, utrjajo voljo in pogum; obenem pripravljajo na vojaško službo, zbujajo zanj zanimanje in veselje ter vnemajo ljubezen do domovine.

Strelne vaje je posečalo 32 učencev: 19 iz VI., 13 iz VII. razreda. Ker so učenci VII. razreda obiskovali strelne vaje že v šol. letu 1910-11 in zadostili zahtevam prvega tečaja, so tvorili ti učenci drugi, učenci VI. razreda pa prvi strelni tečaj.

S strelnimi vajami se je pričelo 18. oktobra 1911. Vaje so se vršile kolikor mogoče natančno po „načrtu za fakultativni pouk v streljanju in za strelne vaje na srednjih šolah in sorodnih zavodih“, kakor ga je izdalo c. kr. ministrstvo za deželno brambo. Pri pouku sta še posebej prav dobro služili knjižici: *Anleitung für den Schießunterricht an Mittel- und Fachschulen in Stütz, Behelf für das freiwillige Schießwesen.*

Čas za pouk v streljanju in za strelne vaje je bil določen ob sredah popoldne praviloma od 1. do 3., oziroma od 2. do 4. ure, in sicer za oba tečaja skupno. Do 6. marca 1912 so se vadili učenci v realčni telovadnici, od 13. marca nadalje pa pod milim nebom.

V prvem strelnem tečaju se je poučevalo po naslednjem vzporedju:

a) Popis puške, delovanje posameznih delov, vstop strelca, prijemi, basanje, izpraznjenje, streljanje.

b) Šola za streljanje:

1. Razlaga poti krogle, priprave za viziranje, vizirne premice, način merjenja.

2. Vaje v merjenju in izproženju. Ustoj za streljanje v raznih telesnih ležah brez puške in s puško. Vaje v napolnjevanju na-

bojnika z naboji, jemanje nabojnikov iz nabojnjače; vaje v basanju in izpraznjevanju puške. Snaženje in konserviranje puške in municije. Opis priprave za streljanje s čepki.

c) Vaje v streljanju:

1. Od dne 29. novembra 1911 do 1. maja 1912 streljanje s čepki na krožno ploščo.

2. Od 15. maja do konca (15. junija) streljanje z ostrimi (strelskimi) naboji.

V drugem strelnem tečaju so se v prvih urah vadili učenci v že znanih ustojih in prijemih na mestu in med korakanjem.

Dne 15. novembra 1911 so začeli streljati s čepki na železne podobe v različnih ležah in razdaljah, 3. aprila 1912 pa z ostrimi (strelskimi) naboji na predpisane tarče.

Kadar so streljali pod milim nebom, so se vadili učenci spotoma v določevanju razdalj, v izrabljanju terena za kritje i. t. d.

Za predvajo v ostrem streljanju so parkrat streljali s slepimi naboji; pri tem so bili učenci razdeljeni v dve sovražni stranki s posebnimi nalogami.

Dne 6. decembra 1911 in 21. februarja 1912 je bilo tekmovalno streljanje s čepki, dne 15. junija 1912 pa z ostrimi (strelskimi) naboji.

Kot najboljša strelca sta se izkazala prvič *Likar Franc* v prvem in *Turk Viljem* v drugem strelnem tečaju; drugič pa v prvem tečaju *Lindtner Friderik*, v drugem pa *Dominco Franc*.

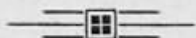
Za nakup dobitkov pri tekmovalnem streljanju dne 15. junija je darovalo c. kr. poveljstvo *deželne brambe v Gradcu* vsoto 30 K; k dobitkom sta še prispevala *Valentin Lapajne, trgovec v Idriji*, in *poročevalec*. — Streljali so na tarčo: nekrita ležeča podoba, razdeljena na 11 krogov; razdalja 120 korakov. Vsak učenec je oddal pet strellov. Največ možnih točk je bilo tedaj 55.

Dosegli pa so (s pravico do dobitkov):

1. *Vončina Josip*, VII. r.: 51 točk; 1. dobitek (šestilo).
2. *Jereb Franc*, VII. r.: 51 točk; 2. dobitek (denarnica z gotovino).
3. *Eržen Anton*, VII. r.: 49 točk; 3. dobitek (črnilnik).
4. *Dominco Franc*, VII. r.: 49 točk; 4. dobitek (žepni zapisnik).
5. *Punčuh Ludovik*, VII. r.: 48 točk; 5. dobitek (pis. papir, pisalo).
6. *Starec Vladimir*, VI. r.: 48 točk; 6. dobitek (žepni nož).

Najboljši strel (8 mm od središča) je oddal učenec VII. razreda *Eržen Anton* in dosegel nagrado 10 K.

Kot reditelji in zapisnikarji so delovali z veliko vnemo in pravilno resnostjo *Seljak Anton*, *Punčuh Ludovik*, *Peteln Anton* in *Šotola Jaroslav*, v dosego smotrov pa, ki jih imajo strelne vaje, so pripomogli vsi udeleženci s svojim vrlim zanimanjem in z izredno poslušnostjo.

Č. Šola in dom.

Skupno delovanje šole in doma po enakih načelih je neobhodno potrebno za pravilno vzgojo in zadovoljive učne uspehe. Zato stremi šola vedno za tem, da bi bili starši in njih namestniki z njo nepretrgoma v ozkem stiku. V ta namen imajo učitelji določene posebne ure za osebni razgovor, so pa — posebno staršem, ki ne stanujejo v Idriji — tudi sicer pripravljeni dati potrebnih pojasnil in navodil. Ravnatelj je na razpolago strankam vsak delavnik dopoldne, če ni uradno zadržan. Po vsaki cenzurni konferenci se obveščajo starši s posebnimi naznanili*), če učenec ni dosegel dovoljnega učnega uspeha ali če se je grajalo njegovo vedenje. — Dnevi cenzurnih konferenc se naznanijo začetkom šolskega leta na črni deski. — Če nanese potreba, se starši ali stanodajalci celo pozovejo, da se zglase osebno na zavodu.

Dasi je bilo tudi v preteklem šolskem letu občevanje med šolo in domom precej živahno in zaupljivo, je bilo vendar opazati v tem oziru nekako nazadovanje v primeri s prejšnjim letom. Nihče naj ne misli, da se smatra morda nadležnim, če pride pogostokrat po nasvete in poizvedovat po napredku svojih otrok ali gojencev. Učiteljem je naravnost ljubo, če vidijo, da je domu resna skrb za napredek, in da se starši in nadziralci dijakov obračajo z zaupanjem do njih. Ravnateljstvo pozivlja zato starše in gospodarje (gospodinje), naj se pridno poslužujejo prilike, pogovoriti se osebno z učitelji in vzgojevalci svojih otrok in varovancev. To naj store redno in pravočasno; tik pred koncem polletja ali šolskega leta je prepozno in brez prave vrednosti.

Da pa bo tako redno medsebojno občevanje uspešno, je treba predvsem, da upoštevajo starši dane nasvete in da se drže danih nasvetov. S samimi besedami se ne doseže mnogo, ampak treba je dejanja. Starši in stanodajalci morajo skrbeti za to, da izpolnjujejo učenci v izvenšolskem času vse dolžnosti svojega poklica in da se pokore vsem odredbam šolskih oblasti. Zato naj natančno preuče „Disciplinarni red“ in naj pazijo z vso strogostjo na to, da izvršujejo učenci vse predpise kar najbolj natančno. Vsak dijak imej za izvenšolski čas poseben urnik, ki naj se ga drži kar najvestnejše. V takem urniku naj se natančno določi čas za učenje,

*) Starši imajo pravico odreči se tem naznanilom; morajo pa to seveda javiti ravnateljstvu.

privatno berilo, pa tudi za počitek ter okrepitev duha in telesa. Če hoče srednješolec uspešno napredovati v šoli, se mora doma učiti najmanj 1 do 2 uri na dan, v višjih razredih tudi več. Starši, odnosno nadziralci naj nikari ne verjamejo navadnim izgovorom površnih dijakov, da se nimajo za prihodnji dan ničesar učiti. Dasi se podaja na srednji šoli učna tvarina v kolikor mogoče lahko umljivi obliki in dasi se učitelj vedno prepričuje, so ga li učenci dobro in prav razumeli, ter izkuša učencem učno snov za trajno vtisniti v spomin, je vendar neobhodno potrebno doma še prav vestno vzeto tvarino ponavljati, se navaditi proučeno snov lepo povedati in v nalogah pravilno porabiti. Tudi izgovor, da učenec nima potrebnega razumevanja ali zmožnosti za ta ali oni učni predmet, navadno ne velja. Pridnost privede dostikrat prej do smotra kot zanašanje na nadarjenost.

Nadziralci pa naj skrbе tudi za zdravje svojih učencev. Potrebne gibanja pod milim nebom in v svežem zraku naj jim ne kratijo. To pa naj ne bo leno postavljanje ali postopanje, ampak pravilen izprehod v naravi in pa telesne vaje, ki jih nudijo šolske mladinske igre. Spi naj mladenič 8 do 9^{1/2} ur; sicer pa naj ne bo nikdar brez dela, opravila.

Kdor pridno dela, temu tekne jed,
sladko zaspi in zdrav zbudi se spet. *)

Alkoholnih pijač in kajenja naj se zdrži mladenič popolnoma. Če bosta delovali šola in dom roko v roki, bo to delo rodilo mnogo dobrega sadu: šoli v zadoščenje, domu v veselje, učeči se mladini pa v veliko korist.

*) Prav toplega priporočila vredni sta knjižici dr. J. Leona Burgersteina: Zdravstvena pravila za učence in učenke ter Kako je skrbeti doma za zdravje šolske mladine. Na Dunaju. V c. kr. zalogi šol. knjig. Cena snopiču 10 h.

D. Imenik učencev v šol. letu 1911-12.

(Debeli tisk znači odličnjake, oklepaji pa med letom izstopivše učence.)

Pripravljalni razred.

Berčič Karel. — Burnik Ladislav. — Jereb Avguštín. — Jereb Franc. — (Kogej Vincencij.) — **Kokalj Franc.** — Kolenc Karel. — Ogrič Josip. — Petrič Stanislav. — (Podobnik Anton.) — Poljanšek Alojzij. — Primožič Franc. — (Puhar Ivan.) — Rejc Matevž. — Rupnik Adolf. — Sedej Franc. — Šabec Avguštín. — Šolar Viktor. — Štros Franc. — **Štverák Jan.** — **Tratnik Ivan.** — **Velikajne Franc.** — (Vojska Franc.) — Vončina Anton. — **Vončina Bogomir.** — Vončina Josip. — Žagar Otokar. — **Želko Josip.**

Realčni razredi.

I. razred.

(Čuk Ivan.) — Didič Franc. — Eržen Rafael. — Hvala Slavko. — Jelinčič Zorko. — Jurjavčič Ivan. — Kavčič Josip. — (Kobal Franc.) — Kogej Ivan. — Kolenc Viktor. — Lapajne Ivan. — Pečirer Štefan. — (Pelhan Franc.) — Penco Franc. — Pirc Danilo. — Pirc Josip. — Pirnat Vladimir. — Pivk Viktor. — Poniz Rajko. — Rupnik Josip. — Schuller Stanislav. — Sedej Karel. — Štros Leopold. — Šinkovec Alojzij. — (Šinkovec Franc.) — Tomic Vladimir. — **Uršič Stanislav.** — Vončina Albin. — Vrč Ivan. — Žnidaršič Franc. — Privatistinja: **Šepetavec Natalija.**

II. razred.

Bernik Franc. — Copič Ivan. — Didič Jožef. — Gregorčič Vladimir. — **Hauptmann Viktor.** — Jelinčič Ciril. — Jurjavčič Alojzij. — Kenda Peter. — Klemenčič Stanislav. — Kobil Ivan.

— (Kokalj Valentin.) — Kumer Filip. — Lukežič Franc. — Podobnik Ludovik. — Poljanšek Franc. — Prelovec Ivan. — (Prelovec Leopold.) — Rudolf Ivan. — (Šinkovec Josip.) — Tavzes Kajetan. — **Treven Anton.** — Velikajne Ivan. — Vončina Viktor. — Zafred Albin. — Žumer Leopold. — Privatistinja: Bloudek Božena. — Burnik Mara. — Lapaine Vlasta.

III. razred.

Albreht Franc. — Čok Anton. — Čuček Josip. — Furlan Andrej. — Helmich Vaclav. — Kočevar Franc. — Kogej Rudolf. — Kunstelj Vincencij. — Lapaine Dušan. — Lapajne Cveto. — Likar Josip. — Mohorič Franc. — Novak Kajetan. — (Oblak Karel.) — (Petrič Viktor.) — Podobnik Jožef. — Poljšak Franc. — Punčuh Ivan. — Šolar Ludovik. — Štrekelj Leopold. — Vončina Andrej. — Vončina Ciril. — Žele Andrej. — Privatistinja: Kenda Marija. — Novak Milena.

IV. razred.

Bercar Ivan. — Dežela Stanislav. — Ferjančič Stanislav. — Flajs Franc. — Gabrovšek Anton. — Garlatti Miljutin. — Gregorač Ivan. — Hladnik Anton. — Kenda Maks. — Kolenec Franc. — Kovač Anton. — Lapaine Dimitrij. — Lazar Ciril. — Manfreda Ivan. — Mikuz Matej. — Penco Avgust. — Penco Klemen. — Pivk Josip. — Plešnar Franc. — Podobnik Franc. — Poniz Evgen. — Rejc Ivan. — Rejc Franc. — Šepetavec Boris. — Šinkovec Bogumil. — Šinkovec Ivan. — Štrekelj Vladimir. — Štrempfel Josip. — Terpin Karel. — Vončina Dragotin. — Zazula Rafael. — Žagar Bogoslav. — Privatistinja: Meißner Katarina. — Pivk Julijana.

V. razred.

Albert Anton. — Brenčič Ignacij. — Česnik Milan. — Dežela Viktor. — (Firm Edvard.) — Gruntar Ignacij. — Gustin Julij. — Hainrihar Vincencij. — Hribarnik Adalbert. — Hrovatin Ivan. — Kacin Dominik. — (Leban Henrik.) — Mačkovšek Franc. — Novak Gabriel. — Pavletič Franc. — Ponikvar Emil. — pl. Premierstein Ivan. — Rihtar Ciril. — **Sevnik Franc.** — Slavik Vladimir. — Turk Janko. — **Uršič Franc.** — Živic Maks. — Privatisti: Del Linz Peter. — Kenda Marija. — Pečirer Terezija. — Vončina Dragica.

VI. razred.

Čretnik Viktor. — Eržen Josip. — Kenda Henrik. — Kenda Ivan. — Lapajne Mirko. — Likar Franc. — Lindtner Mirko. — Marc Josip. — Martelanc Avgust. — Mlinar Leopold. — Ostan Franc. — Ostanek Franc. — Peteln Anton. — Pirc Franc. — Pivk Leopold. — Plevnik Ivan. — Sedej Franc. — Skušek Franc. — **Starec Vladimir.** — Šinkovec Ferdinand. — **Šotola Jaroslav.** — Tauber Iosip. — Uršič Julij. — Vončina Anton. — Vremšak Emil.

VII. razred.

Bonča Ivan. — Dekleva Vladimir. — Dominco Franc. — Eržen Anton. — Ferjančič Franc. — Hammerlitz Rudolf. — Jereb Franc. — Kristančič Božidar. — **Krulc Ivan.** — Kumer Alojzij. — Levstek Božidar. — Negode Bogdan. — Pahor Ivan. — Pribil Ivan. — Punčuh Ludovik. — Ramor Ivan. — Sancin Ernest. — Seljak Anton. — **Sonc Stanislav.** — Terpin Franc. — Tomec Janko. — Turk Viljem. — Turk Vladislav. — **Uršič Viktor.** — Vončina Josip.

E. Naznanilo o začetku šolskega leta 1912-13.

Šolsko leto 1912-13 se prične dne 21. septembra s skupno sv. mašo v župni cerkvi sv. Barbare ob 8. uri dopoldne.

Za sprejem učencev veljajo tele določbe:

a) Učenci, ki želijo **vstopiti v pripravljalni razred**, naj se oglase s svojimi starši ali njih namestniki **dne 16. septembra** od 11. do 12. ure osebno pri ravnatelju ter naj z rojstnim (krstnim) listom dokažejo, da so že izpolnili deveto leto svoje starosti ali ga še izpolnijo v letu 1912, nadalje, da so dovršili z dobrim uspehom vsaj 3. razred ljudskih šol. Čitati in pisati morajo znati slovensko in nemško. Sprejem bo za vse začasen; pri komur se razvidi v prvih šestih tednih, da ne more uspevati, bo moral zapustiti pripravljalni razred.

b) Učenci, ki želijo **vstopiti v prvi razred**, naj se oglase s svojimi starši ali njih namestniki **dne 16. septembra** od 9. do 10. ure osebno pri ravnatelju ter naj z rojstnim (krstnim) listom dokažejo, da so že izpolnili deseto leto svoje starosti ali ga izpolnijo še v letu 1912. Oni, ki so doslej pohajali ljudsko šolo, naj se izkažejo z izpričevalom, obsegajočim rede iz veronauka, učnega jezika (slovenskega in nemškega) in računstva.

Vsi vnanji učenci se oglase lahko tudi pismeno, poslati jim je le pravočasno gori navedeni listini.

Sprejet je učenec v I. razred šele tedaj, ko je prebil z dobrim uspehom sprejemno izkušnjo.

Sprejemne izkušnje v I. razred se bodo vršile dne 17. septembra ob 9. uri dopoldne.

Ponavljati sprejemne izkušnje v istem letu ni dovoljeno.

Učenci, ki so bili sprejeti meseca julija v I. razred, naj pridejo šele k slovesni otvoritvi dne 21. septembra.

Tisti učenci, ki so dovršili z dobrim uspehom pripravljalni razred na državni realki v Idriji, prestopijo brez izkušnje v I. realčni razred. Oglase naj se z izpričevalom dne 16. septembra dopoldne od 9. do 10. ure.

c) **V vse ostale razrede** se bodo sprejemali učenci dne **20. septembra**, in sicer: **II. — IV. razred dopoldne** od 8. do 12., **V. — VII. razr. pa popoldne** od 2. do 5. ure. Učenci, ki so doslej obiskovali ta zavod, naj prineso zadnje šolsko izpričevalo; oni pa, ki **vstopijo** na zavod **nanovo**, se morajo izkazati z rojstnim (krstnim) listom in z zadnjim šolskim izpričevalom, ki je na njem zaznamovan pravilno javljen odhod.

č) **Ponavljalne in dodatne izkušnje** se vrše dne 18. septembra, **sprejemne izkušnje** v višje razrede pa dne 19. septembra.

d) **Vsak učenec plača pri vpisovanju** 2 K 10 h prispevka za učila, nanovo vstopajoči pa še 4 K 20 h sprejemnine; nadalje je prispevati po 1 K za dijaško knjižnico in 40 h za igralno orodje.

e) Z ozirom na važnost dobrega stanovanja si pridržuje ravnateljstvo pravico, da sprejme le one učence, ki so na takem stanovanju, ki ga je odobril učiteljski zbor, ozir. ravnatelj. Zato naj ne sklepajo starši ali njih namestniki s stanodajalci nobene obvezne pogodbe, preden si niso dobili od ravnateljstva dovoljenja za dotično stanovanje.

f) **Redni pouk** se prične v ponedeljek, 23. septembra.

Dr. Stanislav Beuk,

c. kr. ravnatelj.

Zaznamek

znanstvenih člankov v dosedanjih izvestjih.

- L. 1901-2: Ustanovitev zavoda. Spisal ravnatelj Karel Pirc.
Slovenska pesem idrijskih rudarjev. Spisal Makso Pirnat.
- L. 1902-3: Kje naj postavimo mejo psihiškemu življenju v organiški
prirodi? Spisal dr. S. Beuk.
Pripravniki tečaj v Idriji. Spisal Makso Pirnat.
Kratek popis novega realčnega poslopja. Spisal ravnatelj
Karel Pirc.
- L. 1903-4: Začetni pouk v prostem risanju na realkah. Spisal Vinko
Levičnik.
† Ivan Rode. Nekrolog. Napisal M. Pirnat.
- L. 1904-5: † Ravnatelj Karel Pirc. Nekrolog. Napisal dr. S. Beuk.
Bernoullijeva lemniskata. Spisal dr. S. Beuk.
Rudniško gledališče v Idriji. Spisal Makso Pirnat.
Govor ob stoletnici Schillerjeve smrti. M. Pirnat.
- L. 1905-6: Nekaj fizikalnih poizkusov. Spisal Julij Nardin.
Učni načrt za telovadbo v realkah. Napisal Iv. Bajželj.
- L. 1906-7: Radioaktiviteta in razpadanje atomov. Spisal B. Baebler.
- L. 1907-8: Mestna realka v Idriji 1901-1908. Napisal dr. S. Beuk.
Donesek k vprašanju o koncu sveta. Spisal Julij Nardin.
Praktiške vaje v kemiji. Spisal B. Baebler.
O domovini in naseljevanju južnih Slovanov. Poročal dr.
Dragotin Lončar.
Pozabljen pesnik. (J. Cimperman). Sestavil E. Gangl.
- L. 1908-9: Integracija racionalnih ulomkovih funkcij. Spisal Ivo Tejkal.
Poljudna razlaga indukcijskega toka. Spisal J. Nardin.
- L. 1909-10: Varovalna barva in podobnost v živalstvu. Spisal dr. S. Beuk.
Nekaj poizkusov iz fizike. Spisal Julij Nardin.
Kristalizacija gipsa ob mikrokemični analizi. Spisal Ka-
jetan Stranetzky.
- L. 1910-11: O nevarnosti kemičnih poizkusov. Napisal B. Baebler.
Izpopolnjeno samodelno električno menjalo. Spisal J. Nardin.
- L. 1911-12: Vodnikove pesmi. Priobčuje dr. Nik. Omersa.
Fizikalne drobtine. Spisal prof. Julij Nardin.

